

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној
финансијској ревизији Града Добоја
за период 01.01-31.12.2017. године**

Број: РВ 020-18

Бања Лука, 03.08.2018. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	5
	Извјештај о ревизији усклађености	5
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	7
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	9
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	10
	1. Увод	10
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	10
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	11
	4. Набавке.....	16
	5. Припрема и доношење буџета.....	18
	6. Финансијски извјештаји.....	19
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	20
	6.1.1. Приходи и примици	21
	6.1.2. Расходи и издаци.....	24
	6.1.3. Разлика у финансирању	28
	6.2. Биланс успјеха	28
	6.2.1. Приходи.....	28
	6.2.2. Расходи.....	28
	6.2.3. Финансијски резултат	29
	6.3. Биланс стања.....	29
	6.3.1. Актива	29
	6.3.2. Пасива.....	35
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	37
	6.4. Биланс новчаних токова	38
	6.5. Временска неограниченост пословања	38
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	38
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	39

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију Консолидованог финансијског извјештаја Града Добоја који обухвата консолидовани: Биланс стања, Биланс успјеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима са стањем на дан 31.12. 2017. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена уз финансијске извјештаје и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, Консолидовани годишњи финансијски извјештај за Град Добој истинито и објективно приказује, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године, финансијску успјешност, токове готовине и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 1200-1810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо спровели у складу са ISSAI 30 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизијско мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Као што је наведено под тачком 6. извјештаја:

Град Добој није у обрасцима консолидованих годишњих финансијских извјештаја исказао упоредне податке о приходима, расходима, примицима и издацима који се односе на претходну годину. Будући да, према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (MPC-JC), неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби MPC-JC 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи: 15, 23 и 53 – 58).

Град Добој није у своје консолидоване финансијске извјештаје за 2017. годину укључио финансијске извјештаје јавне установе Туристичка организација и Агенција за развој малих и средњих предузећа (који финансијско пословање обављају ван главне књиге локалног градског трезора), чији су финансијски извјештаји требали да буду саставни дио консолидованих финансијских извјештаја Града Добоја, у складу са чланом 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и MPC JC - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

Као што је наведено под тачкама 6.3.1.1 и 6.3.2.3 извјештаја:

Дио позиција у финансијским извјештајима Града Добоја није правилно исказан из разлога што потраживања по основу закупа и комуналне накнаде која укупно износе 5.566.066 КМ (у бруто износу) нису правилно исказана, јер значајан дио ових потраживања потиче из ранијих година, а Град Добој није на дан 31.12.2017. године извршио њихову процјену са становишта наплативости, односно није потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа, за потребе презентације у финансијским извјештајима, класификовао као ненаплатива и извршио њихову корекцију, што није у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. На основу успостављене евиденције није могуће утврдити тачан износ потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, али је у току ревизије, за потраживања настала до 31.12.2016. године, утврђено да су то потраживања у најмањем износу од 3.827.072 КМ, која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију спорних потраживања, због чега су потраживања прецијењена најмање за напријед наведени износ.

Као што је наведено под тачката 6.6. и 6.7. извјештаја

Напомене уз финансијске извјештаје нису у потпуности састављене у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике, јер нису објелодањене информације у вези са потенцијалном имовином Центра за социјални рад, односно Града Добоја, по основу забиљежбе терета над имовином штићеника Центра за социјални рад који користе смјештај у специјализованим установама и сталну новчану помоћ, као и информације о разлозима непопуњавања упоредних података за претходну годину. Код ЈУ Центар за социјални рад и ЈУ Центар за културу и образовање нису у писаном образложењу презентоване све информације у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању за буџетске кориснике.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерву на дато мишљење скрећемо пажњу на наведено под тачком 6.3.1.2. извјештаја:

Дио нефинансијске имовине у сталним средствима значајне вриједности још увијек се води у евиденцијама Града Добоја иако исту, након статусних промјена, користи новоформирана Општина Станари на чијој се територији и налази. С обзиром на чињеницу да Град Добој са Општином Станари није постигао споразум о предмету арбитраже, што је предуслов за даља поступања, није могао самоиницијативно (као ни Општина Станари) провести поступак искњижавања спорног дијела имовине без сагласности друге стране, сходно одредбама члана 19. став 3. Закона о територијалној организацији. Наведеним законом (нити другим релевантним прописима) нису детаљно дефинисане процедуре за поступање у случају да стране у спору (везано за диобени биланс) не успију да постигну споразум о предмету арбитраже.

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је објелодањено, да су финансијски извјештаји Града Добоја састављени у складу са начелом сталности пословања, уз претпоставку да Град Добој неће обуставити пословање у догледној будућности.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која су по нашем професионалном мишљењу, била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31. 12. 2017. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу Основ за мишљење са резервом, нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Градоначелник је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор, односно прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у Напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да ли финансијски извјештаји, као цјелина, садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као последица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима

ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 03.08.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију Консолидованог финансијског извјештаја Града Добоја за 2017. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, активности, финансијске трансакције и информације исказане у Граду Добоју за 2017. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 4. извјештаја:

Код провођења процедура јавних набавки у 2017. години нису у потпуности поштоване одредбе Закона о јавним набавкама, јер код дијела јавних набавки нису усклађени захтјеви из тендерске документације и одредбе нацрта, односно уговора о набавци радова у вези са гаранцијама за квалитет радова и нису документоване активности везане за дефинисање услова за техничку опремљеност понуђача.

Као што је наведено под тачком 3. извјештаја:

У Граду Добоју није донесен просторни план Града сходно члану 38. став 2. и члану 189. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу.

Као што је наведено под тачком 6.1. извјештаја:

Извјештај о извршењу буџета није састављен у складу са чланом 47. Закона о буџетском систему Републике Српске, односно чланом 22. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета, јер у презентованом табеларном дијелу нису исказани подаци о буџетским издацима које је Скупштина одобрила у ребалансу буџета Града већ буџет у који су укључене извршене реалокације и у дијелу извјештаја у коме се приказују подаци о почетном и завршном стању имовине, обавеза и извора средстава, приказана су само завршна стања без почетних.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. извјештаја:

У Граду Добоју нису донесени интерни акти којима би се дефинисала свеобухватна правила и критеријуми за расподјелу грантова (омладинским, хуманитарним и другим организацијама и удружењима, осим спортским) чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, градоначелник је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Града Добоја обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Града Добоја.

Бања Лука, 03.08.2018. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- 1) у консолидоване финансијске извјештаје Града Добоја укључују финансијски извјештаји буџетских корисника - у складу са одредбама члана 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15;
- 2) на дан билансирања врши процјена потраживања са становишта њихове наплативости како је дефинисано чланом 73. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и да се предузму све законске мјере у циљу ефикасније наплате потраживања по основу непореских прихода;
- 3) рачуноводственим политикама Града Добоја, прецизније дефинишу околности настанка и утврђивања износа потраживања од инвеститора по основу опремања градског грађевинског земљишта, како би се одредио рок доспијећа, након којег таква потраживања, у року од годину дана, прелазе у сумњива и спорна;
- 4) изврши анализа завршености нефинансијске имовине у припреми и средства која су завршена и која су већ у употреби, пренесу на позицију нефинансијске имовине у употреби и њихов даљи третман врши у складу са тим;
- 5) од стране одговорних лица врши процјена исхода судских спорова и да се евиденције о судским споровима обједињују и усаглашавају са подацима које има Правобранилаштво Републике Српске и
- 6) Напомене уз финансијске извјештаје састављају у складу са захтјевима МРС ЈС и Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Препоручује се директорима: ЈПУ „Мајке Југовић“, ЈУ Центар за социјални рад и ЈУ Центар за културу и образовање:

- 7) да се отклоне неправилности које се односе на: попис имовине и обавеза, правилнике о интерним контролама и интерним контролним поступцима, запошљавање радника, раздужење лица задужених за справљање obroка, ауторске хонораре и уговоре о дијелу;
- 8) да се у образложењима уз финансијске извјештаје врши објелодањивање информација везаних за појединачне ставке презентоване у извјештајима, уз посебан осврт на изворе средстава, најзначајније расходе и издатке, као и структуру збирних буџетских позиција, узроке значајних разлика у односу на план и претходне године и било каква друга неуобичајена кретања финансијских показатеља, у складу са чланом 46. став 5. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- 1) донесу потребни интерни акти у вези са процедурама уплата и исплата са рачуна сходно члану 9. Закона о трезору и анализом потрошње горива и да се Правилником о условима, начину коришћења, организацији и начину наплате комуналне таксе за паркирање на јавним мјестима на подручју Града Добоја јасно дефинишу процедуре пражњења новца из паркинг аутомата, раздужења средстава наплаћених на паркингу затвореног типа и новчаног тока;
- 2) отклоне утврђени недостаци у вези са примјеном одредби Закона о јавним набавкама који се односе на: усаглашеност одредби и захтјева из тендерске документације (у дијелу везаном за гарантни рок) са одредбама нацрта, односно уговора о набавци радова и документованост активности везаних за дефинисање услова за техничку опремљеност понуђача;
- 3) планирање грантова врши на основу програма и претходно достављених финансијских планова и да надлежно одјељење план готовинских токова за извршење буџета сачињава сходно члановима 12. и 13. Закона о трезору.
- 4) извјештај о извршењу буџета саставља у складу са чланом 47. Закона о буџетском систему Републике Српске, односно чланом 22. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета.
- 5) коришћење средстава од накнада за уређење градског грађевинског земљишта и средстава од водних накнада врши у складу са донесеним програмима, те да приликом доношења програма коришћења средстава од водних накнада прибави сагласност од стране ЈУ „Воде Српске“ односно надлежног Министарства и исто информише о утрошку средстава од ових накнада;
- 6) донесу интерни акти којима би се дефинисала правила и критеријуми за расподјелу грантова, чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава и праћење постигнутих ефеката;
- 7) дефинишу правила и критеријуми за додјелу грант средстава, пропише форма извјештаја и утврди неопходна пратећа документација о утрошку, те планирање, одобравање, извјештавање и контрола врши у складу са тим.

Препоручује се Скупштини града да:

- 8) донесе просторни план Града Добоја у складу са чланом 189. Закона о просторном уређењу и грађењу и годишњи план утрошка средстава од концесионе накнаде, у складу са чланом 32. став 4. Закона о концесијама.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о локалној самоуправи;
- Закон о статусу функционера јединица локалне самоуправе;
- Закон о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе
- Закон о систему јавних служби;
- Закон о раду;
- Закон о доприносима и Правилник о условима, начину обавјештавања, обрачунавања и уплате доприноса;
- Закон о порезу на доходак и Правилник о примјени Закона о порезу на доходак;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске;
- Закон о уређењу простора и грађењу и Одлука о уређењу простора и грађевинском земљишту;
- Закон о водама;
- Закон о јавним путевима;
- Закон о концесијама;
- Закон о заштити од пожара;
- Закон о комуналним таксама;
- Закон о комуналним дјелатностима;
- Закон о спорту и Правилник о категоризацији спортова у Републици Српској;
- Закон о социјалној заштити;
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору;
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем;

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Град Добој (у даљем тексту: Град) се налази у сјеверном дијелу Републике Српске и заузима површину од 648 км². Административно је подијељен у 67 мјесних заједница са 70 насељених мјеста у којима живи око 60.000 становника.

Према стратегији развоја Града за период 2016-2020. године основни стратешки циљеви су: развијен привредни сектор који ефективно користи саобраћајне и комуникационе предности Добоја; развијено сеоско предузетништво и одржива пољопривредна производња; регионално конкурентни људски ресурси; развијена укупна друштвена инфраструктура и јавне услуге; те просторно и комунално уређена и еколошки напредна средина са развијеном заштитом од природних и других опасности.

Одлуком Владе Републике Српске Град Добој је за 2017. годину сврстан у категорију развијених јединица локалне самоуправе.

Град остварује своје надлежности у складу са Уставом, Статутом, Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16) и другим важећим прописима, којима су дефинисана подручја одговорности, надлежности органа и начин финансирања.

Органи Града су Скупштина и градоначелник. Скупштина (чини је 31 одборник) је орган одлучивања и креирања политике, а начелник заступа и представља Град и носилац је извршне власти.

Средства за рад Града у 2017. години обезбијеђена су из: пореских и непореских прихода, грантова, трансфера између буџетских корисника, примитака од нефинансијске имовине и зајмова и осталих примитака.

Ревизијом су обухваћени консолидовани финансијски извјештаји Града који укључују финансијске извјештаје градске управе и нижих буџетских корисника: ЈУ Центар за социјални рад, ЈПУ „Мајке Југовић“, ЈУ Центар за културу и образовање, ЈУ Гимназија „Јован Дучић“, ЈУ Економска школа, ЈУ Медицинска школа, ЈУ Техничка школа, ЈУ Саобраћајна и електро школа, ЈУ Угоститељска и трговинска школа, ЈУ Народна библиотека и Регионални музеј Добој.

У Консолидованом Билансу стања Града за 2017. годину у консолидацију се, у складу са чланом 123. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској, укључују ентитети јавног сектора који се налазе под контролом Града од којих су најзначајнији: „Водовод“ а. д. Добој, КП „Прогрес“ а. д. Добој, Градска топлана Добој, ЈЗУ Дом здравља Добој, ЈЗУ Апотека Добој и Телевизија Добој. Ови субјекти се консолидују методом удјела.

Град је у року који је прописан законом доставио примједбе на Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2017. године.

Наведене примједбе нису имале утицаја на мишљење за финансијске извјештаје и усклађеност пословања.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске извршила је ревизију финансијских извјештаја Града за период 01.01-31.12.2012. године и саставила

Извјештај у којем је, у циљу превазилажења утврђених неправилности, дато девет препорука.

Провођење препорука датих у том Извјештају о ревизији Консолидованих финансијских извјештаја за кориснике буџета Града Добој (број: РВ044-13) било је предмет посебног прегледа статуса датих препорука који је извршен 2015. године, о чему је сачињен Извјештај о статусу датих препорука (ИП-005-15) у којем је наведено да је Град провео све дате препоруке.

Такође је од стране Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске извршена и ревизија финансијских извјештаја Центра за социјални рад Добој за период 01.01-31.12.2016. године, о чему је сачињен Извјештај у којем је у циљу превазилажења утврђених неправилности, дато 13 препорука. До датума састављања овог извјештаја, Центар за социјални рад је провео седам, а шест препорука је дјелимично provedено.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и функционисање система интерних контрола Града дјелимично су дефинисани постојећим интерним актима (Статут Града, Пословник о раду скупштине града, Одлука о оснивању Градске управе, Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста, Правилник о интерним контролама и интерним контролним поступцима и Правилник о рачуноводству, рачуноводственим политикама у Граду). Одлуком о оснивању и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста градске управе дефинисана су подручја одговорности, надлежности органа, те начини финансирања и функционисања Града.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста градске управе Града Добој (ступио на снагу 01.05.2017. године) систематизовано је 181 радно мјесто за 272 извршиоца (без функционера), од чега је у Територијалној ватрогасној јединици систематизовано 14 радних мјеста за 37 извршилаца. На дан 31.12.2017. године била су запослена 254 лица од чега, 240 извршилаца на неодређено вријеме, девет на одређено вријеме и пет функционера. Осим наведених, са 31.12.2017. године била су запослена и 22 приправника.

У току 2017. године у Градску управу је у радни однос на одређено вријеме примљен 41 извршилац (26 извршилаца због повећаног обима посла на период до 6 мјесеци, 10 извршилаца је на одређено вријеме именовано рјешењем за савјетника, а 4 савјетника – од којих је у 2017. години за двојицу престала потреба за радом, именована су рјешењем на мандат), а наконведеног јавног конкурса, примљено је 6 извршилаца на неодређено вријеме. Радни однос је престао за 14 запослених (једно лице је пензионисано, за девет лица радни је однос престао по основу истека уговора на одређено вријеме закључених у 2016. години, за два лица донесено је рјешење о мировању права и обавеза из радног односа због одласка на јавну функцију, а два лица су прекинула радни однос на лични захтјев).

Градначелник је 03.01.2017. године донио План запошљавања кадрова у градску управу Града за 2017. годину којим је планиран пријем у радни однос на неодређено вријеме 19 извршилаца. У 2017. години примљено је шест лица на неодређено вријеме. У Територијалној ватрогасној јединици и Центру за социјални рад на систематизована непопуњена радна мјеста, без провођења конкурсне процедуре, примљена су лица са статусом запосленог на одређено вријеме, што није у складу са чланом 61. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16), односно члановима 33 и 39. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“,

број 1/16), јер нису испуњени услови за заснивање радног односа на одређено вријеме (замјена одсутног службеника, повећани обим посла и сл.).

План стручног образовања и професионалног усавршавања запослених у градској управи Града за 2017. годину донесен је 19.05.2017. године, а Упутство о провођењу поступака анализе унутрашње организације и систематизације радних мјеста градске управе Града Добој 2013. године („Службени гласник града Добој“ 7/13). У фебруару 2017. године извршена је анализа унутрашње организације и систематизације радних мјеста градске управе на основу које је у мају 2017. године донесен нови Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста у коме су извршене измјене у вези са дјелокругом рада појединих организационих јединица (на основу одредби Уредбе о начелима за унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста у градској управи, из дјелокруга рада кабинета градоначелника изузети су послови везани за људске ресурсе, стратешко планирање и локални економски развој и формиран је самостални одсјек за правне послове и управљање људским ресурсима).

Правилници о интерним контролама и интерним контролним поступцима донесени су: за Град 25.03.2008. године (измјена од 09.06.2016. г.), за ЈПУ „Мајке Југовић“ 06.11.2014. године, за Центар за културу и образовање Добој 10.03.2006. године), а за Центар за социјални рад 07.10.2009. године. Наведени правилници нису усаглашени са измјенама у законској и подзаконској регулативи (којом се регулишу: буџетски систем, набавке, радни односи, финансијско извјештавање, рачуноводствени прописи, итд.), нити су усклађивани са измјенама интерних прописа, тако да у значајној мјери њихове одредбе нису примјенљиве. Град је у 2018. години донио нови правилник о интерним контролама и интерним контролним поступцима.

У Градској управи је у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору организована Јединица за интерну контролу која је у току 2017. године извршила ревизију више процеса пословања за 2016. годину. На основу Годишњег плана интерне ревизије за 2017. годину извршена је ревизија десет процеса (управљање јавним набавкама; управљање сталном имовином: пословни објекти, локална путна мрежа, водоводна и канализациона инфраструктура и имовина која је предмет диобе са Општином Станари; управљање готовином; управљање јавним набавкама – реализација, надзор, праћење реализације и књиговодствена евиденција јавних набавки; управљање расходима Града; реконструкција и изградња градских саобраћајница у 2016. години; успостављеност интерног контролног система; организација рада и предузимање мјера из надлежности Града у процесу управљања порезом на непокретност; извјештај о извршеној процјени ефикасности и ефикасности система финансијског управљања и контроле, капацитету и ресурсима интерне ревизије; управљање људским ресурсима у дијелу организације и систематизације Градске управе и управљање ризицима у области људских ресурса и на крају управљање обавезама и потенцијалним обавезама Града у 2017. години) и сачињено исто толико извјештаја. Увидом у регистар препорука утврдили смо да су за период 01.01.2017–30.04.2018. године дате 53 препоруке, од којих је 18 provedено, 17 није provedено (највећим дијелом се односе на препоруке гдје су присутни системски проблеми, а које су везане за укњижбу инфраструктурне имовине, јер није успостављен катастар за ову имовину – водоводне и канализационе инсталације, електро и други водови и слично; израда диобног биланса са Општином Станари), а остале препоруке имају статус дјелимично provedених (односе се на препоруке које према акционом плану имају дужи рок извршења, препоруке везане за диобени биланс са Општином Станари и дијелом

на препоруке везане за инфраструктурну имовину чије је провођење условљено постојањем катастра за ову врсту имовине).

Ступањем на снагу Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13), јединице локалне самоуправе су биле дужне да до 03.05.2016. године донесу просторне планове, а урбанистичке планове најдаље у року од двије године од дана усвајања просторног плана ЈЛС. Иако је Град благовремено покренуо процедуру израде Просторног плана (у току 2014. године) исти још увијек није донесен, јер су у току 2014. године због поплава, а у току 2015. године због територијалних измјена (из састава Града издвојило се 9 насељених мјеста која су формирала Општину Станари), активности на његовој изради обустављане. У току 2016. године поново је покренут поступак јавне набавке (с обзиром на процијењену вриједност и сложеност набавке проведен је ограничени поступак, а у складу са чланом 14. став 5. Закона о јавним набавкама БиХ уговорни орган је сажетак понуде објавио и на енглеском језику) и са изабраним добављачем је 11.05.2016. године закључен уговор број 02-404-1-247/16 о изради просторног и урбанистичког плана (вриједност уговора је 747.630 КМ са ПДВ-ом). Међутим, након ванредне инспекцијске контроле и рјешења републичког урбанистичко-грађевинског и еколошког инспектора од 09.11 и 28.11.2016. године, Граду је због уочених неправилности, наређена обустава израде просторног и урбанистичког плана (у рјешењима је наведено да се процедуре јавне набавке израде просторног и урбанистичког плана морају проводити одвојено и да је изабрани добављач дужан да прибави одговарајуће лиценце за израду докумената просторног уређења, прописане од стране надлежног Министарства). Поступајући по наведеним рјешењима, Град је 22.11.2017. године извршиоцу услуга упутио приједлог за споразумни раскид уговора и захтјев за доставу предрачуна активности које су извршене до дана раскида уговора како би се о истом изјаснили. Извршилац услуга је 08.12.2017. године доставио сагласност за споразумни раскид уговора и трошковник до тада извршених услуга у износу од 292.237 КМ. Скупштинском одлуком о ангажовању новчаних средстава на име трошкова пријевременог раскида уговора у фази реализације од 28.02.2018. године, извршиоцу услуге су одобрена средства у износу од 292.237 КМ (до завршетка ове ревизије средства нису исплаћена). Дана 10.01.2018. године градоначелник је донио нову Одлуку о покретању јавне набавке услуге израде просторног плана чија процијењена вриједност без ПДВ-а износи 249.900 КМ (поступак још увијек није окончан).

Скупштина Града није извршила дио својих обавеза из надлежности које се односе на сљедеће:

- није донесена стратегија развоја локалних путева и улица у насељу у складу са чланом 13. став 4. Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“, број 89/13). Наведена стратегија је донесена у 2018. години за период 2017-2026. година;
- није донесен просторни план Града Добој сходно члану 38. став 2. и члану 189. став 1. Закона о уређењу простора и грађењу;
- није донесен програм развоја спорта у складу са чланом 10. Закона о спорту („Службени гласник Републике Српске“, број: 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08). Скупштина града је 16.07.2018. године усвојила приједлог Програма развоја спорта у Граду Добој за период од 2018-2022. године;
- чланом 41. став 4. Закона о локалној самоуправи дефинисано је да се скупштинском одлуком утврђују случајеви у којима одборнику не припада право на одборничку накнаду. Осим умањења одборничке накнаде од 30% за неоправдани изостанак са сједнице скупштине града, Одлуком о одређивању

накнаде одборницима Скупштине града, нису дефинисани други случајеви у којима одборнику не припада право на одборничку накнаду.

Осим наведеног, у функционисању система интерних контрола утврђени су и сљедећи недостаци:

- Град није донио акт о процедури уплата на рачун и исплата са рачуна у систему јединственог рачуна трезора како је дефинисано чланом 9. Закона о трезору („Службени гласник Републике Српске, број 28/13 и 103/15);
- Правилником о условима, начину коришћења, организацији и начину наплате комуналне таксе за паркирање на јавним мјестима на подручју Града Добој („Службени гласник Града Добој“, број 3/17), нису јасно дефинисане процедуре пражњења новца из паркинг аутомата, раздужења средстава наплаћених на паркингу затвореног типа и новчаног тока - полага средстава у благајну Дирекције за изградњу и развој града, односно благајну Градске управе;
- Градска управа, након што је доставила извјештај о поступку јавне набавке Агенцији за јавне набавке у 2017. години, није благовремено објавила основне елементе уговора на свом званичном интернет сајту, за већи број поступака јавних набавки (исти су објављени у 2018. години) што није у складу са чланом 75. став 2. Закона о јавним набавкама БиХ и чланом 2. Упутства о објави основних елемената уговора и измјени уговора („Службени гласник БиХ“, број 56/15).
- функционална класификација није вршена на правилан начин, јер је приликом евидентирања пословних трансакција у ГКТ вршена и за позиције имовине и обавеза које нису предмет разврставања по наведеној класификацији што није у складу са чланом 159. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број 98/16), што је имало за посљедицу да се салда имовине исказана по функционалној класификацији у ГКТ преносе као почетна стања из године у годину иако су затворена (за одређене позиције имовине и обавеза постоје два рачуноводствена поља и то једно са дуговним, а друго са потражним стањем у истом износу). Наведена неправилност је отклоњена у 2018. години.

У функционисању система интерних контрола код ревидираних нижих буџетских корисника, утврђени су и сљедећи недостаци:

- у ЈУ Центар за културу и образовање, приликом закључивања уговора о ауторском хонорару, ауторском дјелу и уговора о дјелу нису одређена лица која ће вршити праћење реализације наведених уговора и на основу чијих извјештаја би се одобравала исплата накнаде утврђене у уговору;
- у ЈПУ „Мајке Југовић“ нису утврђени нормативи за справљање obroка за дјецу, кориснике услуга вртића, на основу којих би се евидентирао утрошак намирница;
- у ЈУ Центар за социјални рад Добој за одређени број запослених, Рјешења о распоређивању радника нису усклађена са Правилником о унутрашњој систематизацији и организацији радних мјеста (Рјешењем о распореду запосленог обухваћено је више радних мјеста) и нису прописане процедуре, начин и обухват вођења помоћних књига складишног пословања (пријема, складиштења и издавања материјала и хране) за прихватилиште за дјецу без родитељског старања „Сунцокрет“.

Попис имовине и обавеза на дан 31.12.2017. године није у потпуности организован и извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16), јер у извјештају комисије за попис

потраживања нису наведена потраживања чија стварна стања на дан пописа нису утврђена, са одговарајућим образложењем (конкретно спорна потраживања по основу закупа и комуналне накнаде, која нису исказана јер није извршена процјена наплативости ових потраживања старијих од годину дана), што није у складу са чланом 20. став 5. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза.

Ревизијом пописа код ревидираних нижих буџетских корисника чији се извјештаји консолидују у финансијске извјештаје Града, утврђене су сљедеће неправилности:

- у ЈПУ „Мајке Југовић“ прије пописа није у потпуности извршено усаглашавање потраживања и обавеза са дужницима и повјериоцима. Попис имовине (намјештај, постројења и опрема) није извршен према врстама имовине и у пописне листе нису унесене стварне вриједности (имовина је пописана количински по канцеларијама/радним јединицама);
- у ЈУ Центар за социјални рад нису пописана потраживања од Фонда здравственог осигурања Републике Српске у износу од 19.096 КМ;
- у ЈУ Центар за културу и образовање попис имовине (намјештај, постројења и опрема) није извршен према врстама имовине, пописне листе нису сачињене у два примјерка и овјерене од стране одговорног лица и у исте нису унесени упоредни подаци о стању по попису и књиговодственом стању (листе/подаци су преузети из помоћне књиге основних средстава), а пописаној имовини (опрема, намјештај, умјетничка дијела и ситан инвентар) нису додјељени инвентурни бројеви. Није извршена процјена вриједности умјетничких дијела (галеријских и музејских експоната) којих према попису има укупно 427.

Сходно наведеном успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је у потпуности обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност пословања са важећим законима и прописима.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- **донесу потребни интерни акти у вези са процедуром уплата и исплата са рачуна сходно члану 9. Закона о трезору и у вези са анализом потрошње горива; Правилником о условима, начину коришћења, организацији и начину наплате комуналне таксе за паркирање на јавним мјестима на подручју Града јасно дефинишу процедуре пражњења новца из паркинг аутомата, раздужења средстава наплаћених на паркингу затвореног типа и новчаног тока;**
- **запошљавање радника на одређено вријеме у Територијалној ватрогасној јединици врши у складу са чланом 61. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе.**

Препоручује се Скупштини града да у складу са чланом 189. Закона о просторном уређењу и грађењу донесе просторни план Града.

Директорима: ЈПУ „Мајке Југовић“, ЈУ Центар за социјални рад и ЈУ Центар за културу и образовање препоручује се да обезбиједи да се:

- **попис врши уз досљедну примјену Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза;**
- **донесу правилници о интерним контролама и интерним контролним поступцима уважавајући најновије измјене прописа који су релевантни за пословање наведених установа и нормативи потрошње горива за службена возила;**

- запошљавање радника на одређено вријеме врши у складу са члановима 33 и 39. Закона о раду, а рјешења о распоређивању радника ускладе са Правилником о унутрашњој систематизацији и организацији радних мјеста (односи се само на Центар за социјални рад);
- раздужење лица задужених за справљање obroка за преузете намирнице врши на основу справљених obroка уз претходно прописану процедуру и усвојене нормативе (односи се на ЈПУ „Мајке Југовић“ и ЈУ Центар за социјални рад) и
- приликом закључивања уговора о ауторском хонорару, ауторском дјелу и уговора о дјелу дефинише начин праћења реализације наведених уговора и одреде лица задужена за контролу извршених услуга, на основу чијих извјештаја би се одобравала исплата накнаде утврђене у уговору (односи се на Центра за културу и образовање).

4. Набавке

Град је 17.01.2017. године донио План јавних набавки за 2017. годину а затим и двије измјене и допуне којима је предвиђено 96 поступака јавних набавки чија је укупна вриједност 7.619.801 КМ без пореза на додату вриједност (у даљем тексту: ПДВ), од чега за радове 3.424.408 КМ, робе 813.100 КМ и услуге 3.382.293 КМ.

Планом јавних набавки за 2017. г. нису обухваћене неке од активности предвиђених Измијењеном стратегијом развоја Града (дио који се односи на 2017. годину) значајне вриједности, као нпр. регулација корита ријеке Босне, уклањање дивљих депонија (од 100.000 КМ у Плану јавних набавки планиран је износ од свега 17.000 КМ) и проширење капацитета Центра здравствене заштите (процијењене вриједности од 583.000 КМ).

Према извјештају о набавкама, у 2017. години покренут је 81 поступак јавних набавки процијењене вриједности од 6.557.707 КМ, а окончана су 73 поступка уговорене вриједности од 6.282.475 КМ (са ПДВ-ом), од чега је:

- 49 отворених поступака вриједности од 6.107.038 КМ, од чега се износ од 1.519.309 КМ односи на јавну набавку везану за прибављање кредитних средстава,
- 12 конкурентских захтјева за достављање понуда у износу од 82.552 КМ,
- један преговарачки поступак без објављивања обавјештења о набавци у износу од 29.215 КМ,
- 10 директних споразума у вриједности од 41.315 КМ и
- један поступак за набавку услуге у складу са одредбама Анекса II дио Б по Правилнику за неприоритетне услуге у вриједности од 22.355 КМ.

У 2017. години, од укупне вриједности свих уговорених набавки (6.282.475 КМ), реализоване су набавке, роба, услуга и радова у вриједности од свега 2.435.454 КМ (ако изузмемо набавку везану за прибављање кредитних средстава, извршење набавки за које су средства обезбијеђена у буџету за 2017. годину, у односу на уговорену вриједност износи 51%). Дио набавки није реализован у оптималном року због поднијетих жалби на проведене процедуре (описана набавка радова за уклањање спрудшита у кориту ријеке Босне), доступности средстава за набавке које се суфинансирају и условљености реализације набавке реализацијом радова који се суфинансирају.

Извођење радова на уклањању спрудшита ријеке Босне од моста на Усори до жељезничког моста на ријеци Босни у Руданци

Набавка није предвиђена Планом јавних набавки за 2017. годину, него је покренута на основу Одлуке градоначелника од 15.02.2017. године (на захтјев Одјељења за привреду и друштвене дјелатности). Процијењена вриједност набавке је 1.287.000 КМ са урачунатим ПДВ-ом, а вриједност предметних радова по процјени на основу пројектантских цијена износи 1.286.840 КМ. У Нацрту уговора и Уговору о извођењу радова, од извођача није тражена банкарска гаранција за квалитет радова важећа у периоду трајања гарантног рока, која је наведена у тендерској документацији (тражена је гаранција за добро извршење посла).

Према Споразуму о реализацији активности на подручју Града Добој потписаног између Града Добој и ЈУ „Воде Српске“ у 2016. години, финансирање ће обезбиједити Град Добој и Фонд солидарности за обнову Републике Српске у једнаким дијеловима, а Град Добој ће још припремити пројектну документацију за уклањање спрудова и провести процедуру јавне набавке.

У Записнику са отварања понуда и Записнику о оцјени понуда комисија за набавке је констатовала да су приспјеле двије валидне понуде и то од понуђача: МГ „Минд“ д.о.о. Мркоњић Град (1.263.081 КМ са ПДВ-ом) и „Геокоп“ д.о.о. Дервента (597.940 КМ са ПДВ-ом), као најповољнију оцијенила понуду фирме „Геокоп“ д.о.о. Дервента, обезбиједила образложење неприродно ниске цијене и предложила њен избор, након чега је Градоначелник донио Одлуку о избору најповољнијег понуђача.

Понуђач „МГ Минд“ је уложио приговор на избор, уз констатацију да понуда изабраног понуђача није квалификована због неиспуњење свих техничких услова. Град је жалбу прослиједио Канцеларији за разматрање жалби (у даљем тексту: КРЖ) и у свом изјашњењу навео да је понуда изабраног понуђача квалификована и да испуњава све тражене услове, а КРЖ је због формалних разлога, јер није уплаћена накнада за жалбени поступак, одбацила жалбу као неуредну.

Комисија за јавне набавке је након што се жалилац изјаснио да остаје при жалби, извршила поновну анализу приспјелих понуда и констатовала да је понуда изабраног понуђача квалификована, међутим, с обзиром на то да је у предметном поступку понуђена цијена изабраног понуђача дупло нижа од цијене другорангираног, те да стоје наводи да изабрани извођач ипак није доставио сву тражену документацију (везану за техничку опремљеност, односно валидност пратеће документације за тражену механизацију), препоручила да се поступак откаже. Уговорни орган је сматрао да ће се отказивањем остварити значајне уштеде у буџету с обзиром на разлику у цијени приспјелих понуда и на основу свега тога, поступак је отказао.

Понуђач „МГ Минд“ је уложио жалбу и на Одлуку о отказивању предметног поступка јавне набавке која је прослијеђена КРЖ (и уплатио накнаду за жалбени поступак), наводећи да су разлози отказивања неосновани. Након разматрања жалбе, КРЖ је 06.07.2017. године донијела Рјешење којим се жалба усваја као основана. Комисија за јавне набавке је на основу наведеног рјешења дала препоруку уговорном органу да донесе одлуку о избору најповољнијег понуђача и уговор додијели понуђачу „МГ Минд“ д.о.о. Мркоњић Град, што је градоначелник 11.08.2017. године и урадио.

Редовно одржавање јавне расвјете на подручју Града Добоја у 2017. години.

Набавка је Планом за 2017. годину предвиђена у износу од 100.000 КМ, а након проведене процедуре јавне набавке, Комисија за јавне набавке је констатовала да је пристигла понуда само једног понуђача на износ од 85.335 КМ (без ПДВ-а) и с обзиром на то да испуњава све услове из тендера, са истим је закључен уговор у вриједности од 99.842 КМ. Понуђач је за извршене услуге до 31.12.2017. године испоставио фактуре у укупној вриједности од 99.782 КМ.

Иако су услуге извршене у вриједности која је готово идентична уговореној, обим и количина појединих реализованих ставки чије су вриједности значајне, знатно одступа од количина из предмјера радова, којим је, примјера ради: предвиђена замјена 18 разводних ормара јавне расвјете укупне вриједности 20.720 КМ, а у уговорном периоду извршена је замјена 7 разводних ормара у вриједности од 8.131 КМ. Такође, предмјером радова предвиђена је замјена 16 микропроцесорских уклопних сатова чија је вриједност 6.552 КМ, а у уговорном периоду извршена је замјена 36 уклопних сатова укупне вриједности од 14.742 КМ). Документација (фактура, радни налог, извјештај надзорног органа и др.) којом се потврђује да су услуге извршене не садржи и записник о расходовању замијењених дијелова, што није у складу са чланом 8. Уговора о пружању предметних услуга којим је дефинисано да се сваког мјесеца врши расходовање замијењених дијелова и опреме о чему се сачињава записник који чини саставни дио документације код признавања извршених услуга.

Код обје ове набавке, нису документовани критеријуми на основу којих су дефинисани услови за доказивање техничке способности понуђача, односно којим грађевинским машинама и техничком опремом треба да располаже извођач у сврху извршења уговора, иако техничка способност понуђача, као један од критеријума за валидност понуде, има значајан утицај на обезбјеђење услова за слободну и правичну конкуренцију на тржишту и може да буде лимитирајући фактор за обезбјеђење жељеног нивоа конкуренције.

Препоручује се градоначелнику да се приликом провођења процедура јавних набавки обезбиједи усаглашеност одредби и захтјева из Тендерске документације (у дијелу везаном за гарантни рок) са одредбама Уговора о набавци радова и документују активности везане за дефинисање услова за техничку опремљеност понуђача.

5. Припрема и доношење буџета

Одлуке о буџету и извршењу буџета за 2017. годину у износу од 33.750.000 КМ, Скупштина Града је усвојила 22.12.2016. године. Одлука о усвајању ребаланса буџета за 2017. годину у износу од 39.750.000 КМ (како се наводи, основни разлог за доношење ребаланса буџета за 2017. годину је планирање дугорочног кредитног задужења у износу од 6.000.000 КМ за измирење пренесених обавеза из претходних периода) донесена је 27.06.2017. године којом су планирани: порески приходи од 21.052.000 КМ, непорески приходи од 8.313.000 КМ, трансфери између буџетских јединица од 845.000 КМ, примици за нефинансијску имовину од 3.315.000 КМ, примици од задуживања од 6.000.000 КМ и остали примици од 225.000 КМ.

Буџетска потрошња, у истом износу, планирана је за: текуће расходе у износу од 26.869.700 КМ (расходи за лична примања запослених 8.688.100 КМ, расходи по основу коришћења роба и услуга 6.547.700 КМ, расходи финансирања и други финансијски трошкови 1.136.000 КМ, субвенције 470.000 КМ, грантови 6.863.900 КМ, дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета 2.784.000 КМ, расходи за финансирање и други финансијски трошкови између јединица власти 10.000 КМ, расходи по судским рјешењима 150.000 КМ, трансфери између и унутар јединица власти 20.000 КМ и буџетска резерва 200.000 КМ), издатке за нефинансијску имовину у износу од 251.700 КМ, издатке за отплату дугова у износу од 3.077.000 КМ и остале издатке од 1.364.000 КМ.

Током 2017 године, а након доношења ребаланса буџета, вршене су реалокације у складу са чланом 9. став 1. Одлуке о извршењу Ребаланса буџета Града Добоја за

2017. годину (наведеним чланом дефинисано је да Градоначелник може на основу захтјева потрошачке јединице, а на приједлог Одјељења за финансије, средства распоређена буџетом прераспоредити између потрошачких јединица у висини до 5% у односу на укупно усвојена средства јединице којој се средства умањују и у оквиру потрошачких јединица појединачно). Донесено је 28 одлука о прерасподјели буџетских средстава у укупном износу од 5.859.694 КМ од чега 26 одлука о реалокацији буџетских средстава у оквиру организационих јединица (укупан износ 2.957.314 КМ) и 11 одлука о реалокацији буџетских средстава између организационих јединица у укупном износу од 2.868.400 КМ. Градоначелник је донио 27 одлука о реалокацији, а Скупштина града једну у износу од 1.480.000 КМ (овом одлуком су између осталог умањена средства са организационих јединица - Цивилна заштита за износ од 310.000 КМ, односно у проценту од 45% од укупно одобрених средстава, а са Одјељења за обнову, изградњу и развој града средства за износ од 900.000 КМ или 62% од укупно ребалансом буџета одобрених средстава).

Средства буџетске резерве која су ребалансом буџета одобрена у износу од 200.000 КМ, Одлуком број 02-022-2166/17 од 31.10.2017. године прераспоредити су на позицију издатака за реконструкцију и адаптацију зграда и објеката из области образовања (изградња основне школе у МЗ Подновље).

Градоначелник је 26.04.2017. године донио План за превазилажење проблема финансирања пренесених обавеза и исти је сходно члану 30. Закона о фискалној одговорности требало да усвоји Скупштина града што није учињено. Скупштина града је разматрала и усвојила извјештај о извршењу буџета Града за 2017. годину.

Ревизијом припреме и доношења буџета утврђено је сљедеће:

- за дио грантова значајне вриједности (нпр. грант за удружења и организације који је планиран у износу од 750.000 КМ), планирање није вршено на основу пројеката или претходно достављених финансијских планова;
- надлежно одјељење није сачинило план готовинских токова за извршење буџета што није у складу са члановима 12. и 13. Закона о трезору.

Препоручује се градоначелнику да обезбједи да се планирање грантова врши на основу пројеката и претходно достављених финансијских планова и да надлежно одјељење план готовинских токова за извршење буџета, сачини сходно члановима 12. и 13. Закона о трезору.

6. Финансијски извјештаји

У обрасцима финансијских извјештаја: Биланс успјеха, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима за 2017. годину нису попуњене колоне које се односе на претходну годину што није у складу са члановима 18, 19, 40, 43. и 44. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17). Одступање у примјени одредби Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника које се односи на исказивање упоредних података о приходима, расходима, примцима и издацима за претходну годину је посљедица примјене новог Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике којим су измијењени структура и садржај појединих позиција (прихода, расхода, примитака и издатака). Због тих промјена и због увођења нових позиција које нису биле садржане у ранијем контом плану, ретроактивно преправљање података презентованих у финансијским извјештајима за претходну годину није вршено (члан 125. став 3.

Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике).

Према одредбама члана 27. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, годишњи финансијски извјештаји за јединице локалне самоуправе имају карактер финансијских извјештаја у смислу одредби и захтјева Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС-ЈС), тако да неисказивање упоредних података за претходну годину у билансу успјеха и периодичним извјештајима о извршењу буџета за ревидирану годину представља одступање од одредби МРС-ЈС 1: Презентација финансијских извјештаја (параграфи: 15, 23 и 53 – 58).

Град није у своје консолидоване финансијске извјештаје за 2017. годину укључио финансијске извјештаје јавне установе Туристичка организација и Агенција за развој малих и средњих предузећа (који финансијско пословање обављају ван главне књиге локалног градског трезора), чији су финансијски извјештаји требали да буду саставни дио консолидованих финансијских извјештаја Града, у складу са чланом 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се у консолидоване финансијске извјештаје Града укључе финансијски извјештаји буџетских корисника - у складу са одредбама члана 49. став 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС ЈС - 6 Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји, параграф 15.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

У обрасцу Периодичног извјештаја о извршењу буџета по фондовима, за период 01.01 - 31.12.2017. године исказани су буџетски приходи и примици у износу од 36.553.974 КМ и буџетски расходи и издаци у износу од 36.550.190 КМ па је исказана позитивна разлика у финансирању у износу од 3.764 КМ.

Извјештај о извршењу буџета за 2017. г. Скупштина је усвојила на сједници одржаној 30.04.2018. године. Презентовани извјештај није састављен у складу са чланом 47. Закона о буџетском систему Републике Српске, односно чланом 22. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета („Службени гласник Републике Српске“ број 100/13), јер није презентован табеларни преглед буџетских средстава и издатака које је Скупштина одобрила у ребалансу буџета Града већ буџет у који су укључене извршене реалокације и у дијелу извјештаја у коме се приказују подаци о почетном и завршном стању имовине, обавеза и извора средстава, приказана су само завршна стања без почетних (обавеза дефинисана чланом 22. став 2. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета).

У односу на план од 39.750.000 КМ дефинисан Одлуком о ребалансу буџета за 2017. годину, исказана буџетска потрошња од 36.155.401 КМ представља мање извршење за 3.594.599 КМ.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се извјештај о извршењу буџета саставља у складу са чланом 47. Закона о буџетском систему Републике Српске, односно чланом 22. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета.

6.1.1. Приходи и примици

Град је исказао приходе и примитке у износу од 36.553.974 КМ, од чега на фонду 01 (буџет у ужем смислу) износ од 36.155.401 КМ (приходи од 28.966.078 КМ и примици од 7.189.323 КМ) - што је за 9 % мање у односу на план – и фонду 05 (фонд по посебним пројектима) приходе од 310.279 КМ и примитке од 88.294 КМ.

6.1.1.1. Приходи

Порески приходи исказани су у износу од 20.600.129 КМ, што је за 2% мање у односу на план. Пореске приходе највећим дијелом чине индиректни порези прикупљени преко Управе за индиректно опорезивање (УИО), порези на лична примања, приходи од самосталне дјелатности и порези на имовину.

Непорески приходи исказани су у износу од 7.361.354 КМ, што је 11% мање у односу на план. Чине их приходи од: закупа и ренте (2.299.270 КМ), административних накнада и такси (220.979 КМ), комуналних накнада и такси (904.195 КМ), накнада по разним основама (2.612.404 КМ), пружања јавних услуга (1.177.863 КМ - од чега су приходи нижих буџетских корисника 923.199 КМ), новчаних казни (4.815 КМ) и остали непорески приходи (141.828 КМ).

Приходи од закупа и ренте исказани су у износу од 2.299.270 КМ од чега приходи од закупа износе 1.600.703 КМ, а приходи од земљишне ренте 698.567 КМ. Послови давања на привремено коришћење (закуп) пословних простора, гаража и других јавних површина Града, Уговором о преносу овлашћења вршења послова из надлежности Општине из 2011. године пренесени су у надлежност Дирекције за изградњу и развој града (у даљем тексту: Дирекција), која врши обрачун, наплату и евиденцију закупнина, као и поступак принудне наплате истих.

Приходи од комуналних накнада и такси исказани су у износу од 904.195 КМ, а највећим дијелом се односе на приходе од комуналне таксе на фирму од 619.693 КМ и комуналне таксе на коришћење простора за паркирање од 261.840 КМ. На основу Уговора о преносу овлашћења вршења послова из надлежности Општине, односно Уговора о коришћењу и наплати паркинг простора на подручју Града из 2013. године закљученог са Дирекцијом, истој су пренесена овлашћења вршења послова уређења, управљања, наплате и евиденције комуналне таксе за коришћење простора за паркирање. Одредбама наведених уговора дефинисано је да Дирекцији припадају сва средства која наплати по основу ове таксе (наплаћена средства се полажу на благајну Дирекције, односно благајну Града, а Дирекција у истом износу испоставља фактуру Граду) која ће се након подмирења редовних трошкова насталих вршењем ових послова, усмјерити на унапређење система наплате паркинга. Није документовано да је одјељење за стамбено-комуналне послове (према уговору надлежно за контролу утрошка наведених средстава) вршило анализу и контролу утрошка ових средстава, односно да је Дирекција у 2017. години вршила наведена улагања.

Накнаде по разним основама исказане су у износу од 2.612.404 КМ, а односе се на накнаде за: уређење грађевинског земљишта (1.005.574 КМ), коришћење грађевинског земљишта (34.955 КМ), коришћење минералних сировина (140.802 КМ), промјену намјене пољопривредног земљишта (53.286 КМ); затим накнаде по: Закону о шумама (182.893 КМ), Закону о заштити од пожара (141.744 КМ); Закону о водама (236.612 КМ, од чега се на накнаду за извађени материјал из водотока односи износ од 39.068 КМ); затим комуналну накнаду (781.829 КМ) и концесионе накнаде за коришћење природних и других добара/земљиште (34.709 КМ).

Накнаде по основу Закона о водама су средства за посебну намјену, за чије трошење је Градоначелник 22.12.2016. године донио Програм одржавања, санације

и реконструкције водопривредних објеката и водотокова у 2017. години. Планирани приходи од водних накнада у 2017. години су 230.000 КМ, а Програмом је дефинисано да ће се користити за: изградњу водоводних објеката (50.000 КМ), чишћење и уређење водотокова (150.000 КМ), санацију водоводних и канализационих система (15.000 КМ), текуће одржавање изграђених водопривредних објеката (10.000 КМ) и за израду пројеката (5.000 КМ). На План утрошка по наведеном Програму није прибављена сагласност од стране ЈУ „Воде Српске“ и надлежног Министарства како је то прописано чланом 17. став 2. тачка б) Закона о водама („Службени гласник Републике Српске“, број: 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17). За намјене по Одлуци о утрошку средстава од водних накнада, утрошена су средства у износу од 58.677 КМ. Скупштина града је на сједници од 30.04.2018. године усвојила Информацију о утрошку средстава од ових накнада. Наведена Информација није достављена Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

Концесиона накнада се највећим дијелом односи на концесије за коришћење пољопривредног земљишта у власништву Града/Републике, а наплаћена је у износу од 34.708 КМ. Скупштина града није донијела годишњи план утрошка средстава од концесионе накнаде, што није у складу са чланом 32. став 4. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број 59/13).

Приход од *накнаде за уређење градског грађевинског земљишта* исказан је у износу од 1.005.574 КМ. Скупштина града је 27.02.2017. године донијела Програм уређења грађевинског земљишта за 2017. годину којим је за припремање грађевинског земљишта планиран износ од 822.500 КМ (од чега за израду просторног и урбанистичког плана 750.000 КМ), за опремање грађевинског земљишта 280.000 КМ (за реконструкцију Немањине улице 170.000 КМ и тротоара у улици Стефана Првовенчаног 110.000 КМ), уклањање објеката 50.000 КМ, за помоћ заједницама етажних власника 100.000 КМ, а дио средстава планиран је за куповину земљишта (накнада власницима земљишта које је предмет експропријације за уређење корита ријеке Босне, нову саобраћајницу, колектор оборинских вода и регионалну депонију) чија вриједност се одређује договором са власницима или путем суда према процјенама овлашћених процјенитеља земљишта. Скупштина је 28.02.2018. године донијела Закључак о усвајању Извјештаја о реализацији Програма уређења грађевинског земљишта. У мају 2017. године закључен је споразум о раскиду Уговора о изради просторног и урбанистичког плана, чија је вриједност планирана у износу од 750.000 КМ. По наведеном основу није вршена измјена Програма уређења грађевинског земљишта. Увидом у расположиву документацију везану за утрошак средстава посебних намјена остварених по основу накнаде за уређење градског грађевинског земљишта, Град је у 2017. години, за намјене прописане Законом, утрошио износ од 801.996 КМ, од чега за намјене утврђене Програмом уређења грађевинског земљишта износ од 222.601 КМ.

Програм утрошка средстава остварених од *накнаде по основу посебних мјера заштите од пожара* (у 2017. години остварена су у износу од 141.744 КМ) није донесен. У Извјештају о намјенском утрошку средстава остварених по основу Закона о заштити од пожара наведено је да је у току 2017. године проведена процедура јавне набавке за куповину навалног ватрогасног возила за допрему воде и гашење пожара у вриједности од 403.585 КМ од чега се из средстава посебних намјена планира утрошак средстава од 203.585 КМ (остатак средстава су грант средства ватрогасног савеза Републике Српске од 200.000 КМ).

Скупштина града је за 2017. годину донијела: Програм коришћења средстава од накнада за претварање пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе;

Програм коришћења средстава остварених од накнаде по основу експлоатације минералних сировина и Програм коришћења средстава од накнада од продаје шумских дрвних сортимената и усвојила извјештаје о њиховој реализацији.

Препоручује се Скупштини града да донесе годишњи план утрошка средстава од концесионе накнаде, у складу са чланом 32. став 4. Закона о концесијама.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се:

- коришћење средстава од накнада за уређење градског грађевинског земљишта и средстава од водних накнада врши у складу са донесеним програмима;
- приликом доношења програма коришћења средстава од водних накнада прибави сагласност од стране ЈУ „Воде Српске“ односно надлежног Министарства и исто информисе о утрошку средстава од ових накнада.

Грантови нису планирани ребалансом буџета, а исказани су у износу од 25.314 КМ (све на фонду 01). Грантови из иностранства износе 17.778 КМ (највећи дио у износу од 15.578 КМ односи се на грант по пројекту за Народну библиотеку Добој), а грантови из земље 7.536 КМ (грант Министарства финансија Федерације БиХ - за волонтере).

Трансфери између буџетских јединица различитог нивоа власти исказани су у износу од 1.289.560 КМ од чега на фонду (01) 979.281 КМ, што је 16% више од плана (највећим дијелом се односе на трансфере од Министарства здравља и социјалне заштите за ЈУ Центар за социјални рад у износу од 842.279 КМ и трансфер за уједначавање могућности дјеце и омладине са сметњама у развоју за 2017. годину у износу од 72.846 КМ), а на фонду (05) 310.279 КМ (односи се на реализацију Пројекта енергетске ефикасности у БиХ на објекту ОШ „Доситеј Обрадовић“ Добој финансираног од стране Министарства за просторно уређење, грађење и екологију).

6.1.1.2. Примиси

Примици су исказани у износу од 7.277.617 КМ од чега на фонду (01) 7.189.323 КМ, а односе се на примитке: за нефинансијску имовину од 1.610.840 КМ (примици: за произведену сталну имовину од 268.716 КМ, за непроизведену сталну имовину од 909.245 КМ и примиси од продаје сталне имовине намјењене продаји и обустављених пословања од 432.879 КМ), од задуживања у износу од 4.000.000 КМ и остали примиси од 1.578.483 КМ (примици по основу: пореза на додату вриједност од 427.639 КМ, депозита и кауција од 571.163 КМ и по основу аванса од 518.665 КМ), а на фонду (05) 88.294 КМ (односи се на примитке од задуживања код других буџетских корисника – прилив по основу кредита Хитни опоравак од поплава).

Примици за произведену сталну имовину од 268.716 КМ највећим дијелом (231.825 КМ) се односе на примитке остварене по основу продаје трансформаторских станица чију је набавку финансирао Град, предузећу „Електро Добој“ а. д. Добој.

Примици за непроизведену сталну имовину од 909.245 КМ, односе се на примитке од продатог земљишта, а примици од продаје сталне имовине намјењене продаји од 432.879 КМ на примитке од продаје пословних простора.

Примици од задуживања исказани су у износу од 4.088.294 КМ, а односе се на прилив од кредита од банке у износу од 4.000.000 КМ и прилив по основу кредита Хитни опоравак од поплава од 88.294 КМ. На основу одлуке Скупштине и

сагласности Министарства финансија, Град се дугорочно задужио за износ од 6.000.000 КМ. Истом одлуком је утврђено да ће се средства кредита користити за измирење обавеза из ранијег периода, суфинансирање пројеката колектора оборинских вода подручја „Усора“ и пумпне станице „Усора“ и активности на уклањању спрудова из корита ријеке Босне. Од наведеног кредита, у току 2017. години повучена су средства у висини од 4.000.000 КМ.

Примици по основу аванса исказани су у износу од 518.665 КМ, а највећим дијелом (352.179 КМ) се односе на незатворене авансе примљене од предузећа „Градска топлана“ а.д. Добој по основу Уговора о закупу топловодне инфраструктуре Града Добој.

6.1.2. Расходи и издаци

Расходи и издаци су исказани у износу од 36.532.003 КМ, од чега на фонду (01) 36.133.430 КМ и на фонду (05) 398.573 КМ. Чине их: текући расходи од 23.800.684 КМ (на фонду 01), издаци за нефинансијску имовину од 3.120.973 КМ (на фонду 01 од 2.722.400 КМ и на фонду 05 од 398.573 КМ), издаци за отплату дугова од 3.585.977 КМ (на фонду 01) и остали издаци од 6.024.369 КМ (на фонду 01)..

За све позиције на којима је исказано извршење веће од ребалансом предвиђеног, извршене су прерасподјеле средстава са других позиција.

6.1.2.1. Расходи

Расходи за лична примања исказани су у износу од 8.643.029 КМ, а односе се на расходе за бруто плате од 7.455.435 КМ, расходе за бруто накнаде и остала лична примања запослених од 1.112.654 КМ (бруто топли оброк 516.364 КМ, превоз на посао и са посла 231.630 КМ, дневнице за службена путовања 21.314 КМ, расходи за остале награде 3.385 КМ и расходи за порезе и доприносе на накнаде 339.961 КМ), накнаду плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата 42.596 КМ и отпремнине и једнократне помоћи 32.344 КМ.

Расходи по основу коришћења роба и услуга исказани су у износу од 4.869.142 КМ. Исказано извршење је мање за 26% у односу на ребаланс буџета.

Расходи по основу закупа исказани су у износу од 26.431 КМ, што је 17% више у односу на ребаланс буџета.

Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 1.136.578 КМ (у односу на план извршени су више за 2%), а чине их расходи за: утрошену енергију (731.174 КМ, а односе се на расходе по основу утрошка електричне енергије 138.771 КМ, за централно гријање 578.835 КМ и расходе за утрошак остале енергије 13.568 КМ), комуналне услуге (187.143 КМ), комуникационе услуге (197.825 КМ) и услуге превоза (20.436 КМ).

Расходи за режијски материјал исказани су у износу од 365.170 КМ, исказано извршење је мање за 13% у односу на ребаланс буџета. Односе се на расходе за канцеларијски материјал (111.839 КМ), материјал за одржавање чистоће (26.114 КМ), стручну литературу, часописе и дневну штампу (33.375 КМ) и за остали режијски материјал (193.842 КМ).

Расходи за материјал за посебне намјене исказани су у износу од 4.683 КМ, Исказано извршење је за 57% мање у односу на ребаланс буџета.

Расходи за текуће одржавање исказани су у износу од 672.689 КМ, а чине их трошкови одржавања: зграда од 19.440 КМ, осталих грађевинских објеката од 367.412 КМ (највећим дијелом се односе на одржавање објеката друмског саобраћаја од 324.570 КМ), опреме од 116.018 КМ и остало текуће одржавање од

169.819 KM (од чега се на расходе одржавања путне сигнализације и јавне расвјете односи износ од 124.221 KM).

Расходи по основу путовања и смјештаја исказани су у износу од 102.613 KM, што је 26% мање од плана, односе се на расходе за путовања и смјештај у земљи и иностранству (43.290 KM) и расходе по основу утрошка горива (59.323 KM).

Расходи за стручне услуге исказани су у износу од 571.061 KM, а у односу на ребаланс су извршени мање за 5%. Најзначајнији су расходи за: услуге информисања и медија (305.119 KM), правне и административне услуге (42.485 KM), услуге осигурања (26.914 KM), компјутерске услуге (19.369 KM), услуге процјене и вјештачења (11.462 KM), финансијско посредовање (2.799 KM) и остале стручне услуге (160.512 KM).

Расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине исказани су у износу од 674.782 KM, а односе се на расходе за: услуге одржавања зелених површина (115.751 KM), зимску службу (131.338 KM), услуге чишћења јавних површина (49.911 KM) и утрошак електричне енергије за јавну расвјету (377.782 KM). У односу на ребаланс, мањи су за 10%.

Остали некласификовани расходи исказани су у износу од 1.315.135 KM, а у односу на ребаланс извршени су мање за 46% (2.427.600 KM). Најзначајнији су расходи за: стручно усавршавање запослених (18.457 KM), бруто накнаде члановима комисија и радних тијела (150.774 KM), бруто накнаде одборницима (310.917 KM), бруто накнаде по уговорима о дјелу (75.419 KM), бруто накнаде за привремене и повремене послове (77.125 KM), остале бруто накнаде (24.597 KM), репрезентацију (119.122 KM), остале порезе, доприносе и чланарине (52.135 KM) и остале непоменуте расходе од 468.582 KM који се највећим дијелом односе на расходе по основу услуга извршених од стране Дирекције од 376.889 KM (дефинисано Уговором о преносу овлаштења вршења послова из надлежности Града).

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у износу од 1.093.624 KM, а односе се на расходе по основу камата на примљене зајмове у земљи (1.089.509 KM) и затезних камата (4.115 KM). У односу на ребаланс извршени су мање за 4%.

Субвенције су исказане у износу од 426.898 KM, а у односу на средства планирана ребалансом буџета (470.000 KM) извршене су мање за 9%. Односе се на субвенције за Радио Добој (402.400 KM) и стимулисање фармерске производње од 24.498 KM (Скупштина града је на сједници одржаној 08.04.2014. године донијела Одлуку о плаћању ренте и уређења грађевинског земљишта власницима објеката фарми на подручју града у циљу стимулисања фармерске производње).

Грантови су исказани у износу од 5.869.850 KM (текући грантови од 5.713.973 KM и капитални грантови од 155.877 KM) што је 14% мање у односу на ребаланс буџета.

Текући грантови се односе на:

Грантове непрофитним субјектима у земљи у износу од 3.140.649 KM, а најзначајнији су текући грантови:

- политичким организацијама од 45.228 KM;
- хуманитарним организацијама од 94.958 KM (најзначајнији је грант ХД међународни форум солидарности ЕММАУС – подршка пројекту „Народна кухиња“);
- спортским и омладинским организацијама и удружењима од 648.908 KM (расподјела средстава гранта спортским организацијама и удружењима од 466.284 KM вршена је на основу Одлуке о критеријумима за додјелу средстава

- за редовне дјелатности спортским клубовима, а одобрена средства за организацију Рукометног ТВ турнира износе 175.000 КМ);
- етничким и вјерским организацијама од 476.100 КМ (најзначајнији корисници су: Српска православна црквена општина Гаврићи - Пољице 144.500 КМ, Меџлис Исламске вјерске заједнице Добој 126.000 КМ, Жупа пресветог срца Исусова Добој 30.000 КМ, РКТ жупски уред 40.000 КМ, Римокатоличка жупа Добој 43.000 КМ и др.);
 - организацијама и удружењима за афирмацију породице и заштиту права жена, дјеце, избјеглих и расељених лица, бораца и особа са инвалидитетом (308.650 КМ - најзначајнији корисници су: Градска борацка организација 131.000 КМ, градско удружење антифашиста и бораца НОР-а 21.500 КМ, подршка повратницима 20.000 КМ, завичајно удружење Завидовићана 15.000 КМ и др.);
 - организацијама и удружењима у области здравствене заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности (757.594 КМ - Фондација „Центар за дјецу ометену у развоју“ 615.540 КМ и грант за суфинансирање пројекта уклањања дивљих депонија са UNDP у износу од 119.693 КМ);
 - организацијама и удружењима у области образовања, науке и културе од 102.845 КМ;
 - остале текуће грантове непрофитним субјектима у земљи у износу од 706.365 КМ (најзначајнији корисници су: Агенција за развој малих и средњих предузећа 267.049 КМ, Српско соколско друштво 30.000 КМ, ХД међународни форум солидарности ЕММАУС 99.605 КМ, више удружења грађана у укупном износу од 309.711 КМ). За удружења грађана средства су одобрена на основу захтјева, а интерним актима критеријуми нису дефинисани.

Остале текуће грантове у земљи од 2.729.202 КМ, а најзначајнији су грантови:

- јавним нефинансијским субјектима у области пољопривреде, шумарства, водопривреде, енергетике, рударства, индустрије, грађевинарства, занатско предузетничке дјелатности, угоститељства, трговине, туризма и саобраћаја од 681.230 КМ (најзначајнији корисници су: Туристичка организација 161.230 КМ, Спортско рекреациони центар „Преслица“ 351.000 КМ и Удружење пољопривредника Требава 163.000 КМ);
- јавним нефинансијским субјектима у области образовања, научно истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности од 657.500 КМ (најзначајнији корисници су Дирекција за изградњу и развој града 604.000 КМ и Амерички културни центар 50.000 КМ);
- нефинансијским субјектима у области образовања, научно истраживачке дјелатности, културе, информација, здравства, социјалне заштите, заштите животне средине и комуналне дјелатности (осим јавних) од 687.750 КМ (најзначајнији корисник је ЈУ Дом за старија лица „Преслица“ од 557.000 КМ) и
- остали текући грантови у земљи од 546.845 КМ (најзначајнији корисници су: више удружења грађана у укупном износу од 218.500 КМ, Спортско рекреациони центар „Преслица“ 65.000 КМ, Дирекција 146.000 КМ и Туристичка организација 14.000 КМ).

Капитални грантови у земљи исказани су у износу од 155.877 КМ, а највећим дијелом се односе на грант: заједницама етажних власника од 25.877 КМ, удружењима грађана од 70.000 КМ (више удружења – појединачни грант од по 10.000 КМ) и грант од 60.000 КМ на основу одлуке Скупштине града на име привредних активности на руралном подручју.

Чланом 9. Одлуке о начину додјеле буџетских средстава појединцима и непрофитним организацијама (из 2016. године) дефинисано је да средства за

финансирање друштвених организација и удружења грађана одобрава градоначелник на основу утврђених критеријума и приједлога Одјелјења за привреду и друштвене дјелатности, а након јавно објављеног конкурса и дато је право градоначелнику да мимо утврђених критеријума може својом одлуком одобрити помоћ за финансирање друштвених организација и удружења грађана у износу до 10.000 КМ. У току 2017. године за намјене дефинисане чланом 9. наведене одлуке, није објављиван конкурс, а одобравање значајног дијела средстава гранта организацијама и удружењима грађана, није вршено на основу претходно утврђених критеријума.

Град није донио интерне акте којима би се дефинисала јасна правила и критеријуми за расподјелу грантова (омладинским, хуманитарним и другим организацијама и удружењима, осим спортским) чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се донесу интерни акти којима би се дефинисала јасна правила и критеријуми за расподјелу грантова, чиме би се осигурала једнакост и транспарентност приликом расподјеле јавних средстава и праћење постигнутих ефеката.

Дознаке на име социјалне заштите исказане су у износу од 2.523.353 КМ што је за 9% мање у односу на ребаланс буџета. Односе се на: сталну новчану помоћ која се исплаћује штићеницима установа социјалне заштите (111.568 КМ), додатак за помоћ и његу другог лица (1.478.451 КМ), помоћи ученицима, студентима и појединцима у области науке и културе (201.920 КМ), једнократна помоћ социјално угроженим лицима (36.933 КМ), дознаке установама социјалне заштите за смјештај штићеника (582.585 КМ), дознаке за смјештај штићеника у хранитељским породицама (41.522 КМ), дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите незапосленима (58.405 КМ) и помоћ породици, дјеци и омладини (11.969 КМ).

Расходи по судским рјешењима исказани су у износу од 363.791 КМ. Односе се на расходе за исплату: главнице по судским пресудама (201.349 КМ), камате (108.171 КМ), адвокатских трошкова (1.040 КМ) и осталих расхода по судским рјешењима (53.231 КМ).

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 12.731.319 КМ, а односе се на издатке за нефинансијску имовину (3.120.973 КМ), издатке за отплату дугова (3.585.977 КМ) и остале издатке (6.024.369 КМ). Исказани су на фонду 01 у износу од 12.332.746 КМ и фонду 05 од 398.573 КМ.

Издаци за нефинансијску имовину исказани су у износу од 3.120.973 КМ (на фонду 01 износ од 2.722.400 КМ и на фонду 05 износ од 398.573 КМ). Издаци за нефинансијску имовину односе се на издатке за: изградњу и прибављање грађевинских објеката (1.448.162 КМ), инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката од 1.463.707 КМ (на фонду 01 у износу од 1.065.134 КМ и фонду 05 у износу од 398.573 КМ), набавку постројења и опреме од 106.925 КМ, прибављање земљишта (85.838 КМ) и издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара (16.341 КМ).

Издаци за отплату дугова исказани су у износу од 3.585.977 КМ, а односе се на издатке за отплату главнице примљених зајмова у земљи чија је сврха задужења инвестициона улагања и покриће кумулативног дефицита ранијих година.

Остали издаци исказани су у износу од 6.024.369 КМ, а највећим дијелом се односе на издатке: за отплату пренесених обавеза из претходних периода

(4.878.869 KM), по основу пореза на додату вриједност (378.941 KM), по основу депозита и кауција (612.242 KM) и по основу аванса (110.000 KM).

6.1.3. Разлика у финансирању

Позитивна разлика у финансирању у обрасцу ПИФ исказана је у износу од 3.784 KM. Настала је као разлика између исказаних буџетских средстава у износу од 36.553.974 KM и исказаних буџетских издатака у износу од 36.550.190 KM.

6.2. Биланс успјеха

6.2.1. Приходи

Приходи су у билансу успјеха исказани у износу од 32.948.414 KM, а односе се на пореске и непореске приходе, грантове, трансфере између буџетских јединица (за која су објашњења наведена у тачки 6.1.1. овог извјештаја) и приходе обрачунског карактера.

Приходи обрачунског карактера исказани су у износу од 3.672.057 KM, а највећим дијелом се односе на: приходе од усклађивања вриједности имовине од 457.932 KM (на основу извјештаја Пореске управе Републике Српске о уплаћеним порезима), добитке од продаје имовине од 438.645 KM (највећим дијелом се односе на добитке од продаје земљишта од 289.052 KM и од продаје пословних простора од 246.163 KM), помоћи у природи од 341.868 KM (највећим дијелом се односе на донацију Центру за социјални рад Добој – намјештај, моторно возило и рачунарска опрема у износу од 78.322 KM и грант Федералног министарства избјеглих и расељених лица у пројектима подршке повратку расељеног и избјеглог становништва од 213.156 KM), приходе обрачунског карактера који су евидентирани по основу пореских и других фискалних прописа од 2.218.110 KM (највећим дијелом се односе на ненаплаћене накнаде за ренту, уређење грађевинског земљишта и комуналну накнаду из 2017. године од 1.696.102 KM и остали приходи обрачунског карактера по основу извјештаја Пореске управе Републике Српске од 508.118 KM) и приходе обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти од 405.139 KM (Министарство просвјете и културе Републике Српске - пренос имовине Медицинске школе на Град).

По налазу ревизије исказани су мање за 64.560 KM из разлога што у Центру за социјални рад нису исказана потраживања по основу властитих прихода (учешће корисника права и њихових сродника у трошковима смјештаја) у наведеном износу. Осим потраживања и обрачунског прихода за исти износ је потцијењен и резултат текуће године.

6.2.2. Расходи

Расходи су исказани у износу 39.929.788 KM, а чине их: текући расходи у износу од 23.800.684 KM (за које су објашњења дата у тачки 6.1.2. овог извјештаја), расходи обрачунског карактера у износу од 16.110.917 KM и трансфери између различитих јединица власти од 18.187 KM.

Расходи обрачунског карактера односе се на:

- набавну вриједност реализованих залиха од 51.699 KM;
- расходе по основу амортизације од 11.632.356 KM (обрачун амортизације је вршен линеарном методом, примјеном годишњих амортизационих стопа на набавне вриједности средстава у складу са одредбама Правилника о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике - „Службени гласник Републике Српске“, број 110/16);
- расходе од усклађивања вриједности имовине од 1.556.499 KM (највећим дијелом се односе на пренос краткорочних потраживања старијих од годину

дана на сумњива и спорна потраживања по Извјештају Пореске управе Републике Српске - 1.426.278 КМ);

- губитке од продаје имовине од 34.232 КМ (губици остварени продајом трансформаторских станица од 32.728 КМ и продаје службеног возила од 1.138 КМ);
- дате помоћи у натури од 2.795.457 КМ (односе се на откуп станова додијељених борацким категоријама) и
- остале расходе обрачунског карактера од 40.286 КМ (који се највећим дијелом односе на губитке од расходовања опреме у Граду и код нижих буџетских корисника).

Обрачунски расходи су потцијењени по основу исправке потраживања за закуп и комуналну накнаду која су у 2017. години испуњавала услове за рекласификацију у категорију сумњивих и спорних потраживања, али због неадекватне евиденције, њихов износ у току ревизије није било могуће утврдити, а што је објелодањено у Напоменама уз финансијске извјештаје за 2017. годину.

6.2.3. Финансијски резултат

Финансијски резултат за период 01.01-31.12.2017. године исказан је у негативном износу од 6.981.374 КМ. Према налазу ревизије финансијски резултат није правилно исказан јер дио обрачунских прихода (објашњено под тачком 6.2.1. извјештаја) и обрачунских расхода (објашњено под тачком 6.2.2. извјештаја) нису исказани.

6.3. Биланс стања

6.3.1. Актива

Пословна актива Града на дан 31.12.2017. године исказана је у нето износу од 238.155.119 КМ. Према налазу ревизије пословна актива је потцијењена за износ од 64.560 КМ, а прецијењена најмање за износ од 3.827.072 КМ, по основу неизвршене корекција потраживања за закуп и комуналну накнаду насталих до 31.12.2016. године.

6.3.1.1. Краткорочна финансијска имовина

Краткорочна финансијска имовина исказана је у нето износу од 12.997.105 КМ (брutto вриједност 20.635.420 КМ и корекција вриједности 7.638.315 КМ).

Дио позиција у финансијским извјештајима Града Добоја није правилно исказан из разлога што потраживања по основу закупа и комуналне накнаде која укупно износе 5.566.066 КМ (у бруто износу) нису правилно исказана, јер значајан дио ових потраживања потиче из ранијих година, а Град Добој није на дан 31.12.2017. године извршио њихову процјену са становишта наплативости, односно није потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци од датума доспијећа, за потребе презентације у финансијским извјештајима, класификовао као ненаплатива и извршио њихову корекцију, што није у складу са чланом 73. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. На основу успостављене евиденције није могуће утврдити тачан износ потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, али је у току ревизије, за потраживања настала до 31.12.2016. године, утврђено да су то потраживања у најмањем износу од 3.827.072 КМ, која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију спорних потраживања. Из претходно наведених разлога, потраживања и финансијски резултат ранијих година су прецијењени најмање за наведени износ.

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 1.269.352 КМ, а односе се на средства на жиро рачунима од 1.265.709 КМ и средства у благајни од 3.643 КМ.

Краткорочна потраживања исказана су у нето износу од 11.550.519 КМ (брutto вриједност 19.187.673 КМ и исправка вриједности 7.637.154 КМ), а чине их: потраживања по основу продаје и извршених услуга (1.032.421 КМ), потраживања по основу ненаплаћених пореза, доприноса и непореских прихода (7.660.871 КМ), потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату до годину дана (2.857.126 КМ) и остала краткорочна потраживања (101 КМ).

Краткорочна потраживања по основу продаје и извршених услуга исказана су у нето износу од 1.032.421 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања по основу закупа пословних простора од 870.040 КМ (обрачун и евиденцију закупа врши Дирекција за изградњу и развој града Добој) и потраживања од предузећа Водовод а.д. Добој од 141.576 КМ по основу закупа водоводне и канализационе инфраструктуре по Уговору број 02-022-2526/16 од 14.12.2016. године.

Као што је већ наведено према Уговору о преносу овлаштења вршења послова из надлежности Општине Добој (којем је претходила Одлука Скупштине општине о преносу овлаштења вршења послова од 29.03.2011. године) који је закључен са Дирекцијом истој су у надлежност пренесени послови задужења, наплате и вођења евиденције о потраживањима за закуп пословног простора, комуналну таксу за заузимање јавних површина и комуналну накнаду. По основу закупа пословних простора и гаража који су у власништву града, према евиденцијама Дирекције, потраживања Града износе 870.040 КМ.

Идентификација потраживања по основу закупа (исто се односи и на потраживања по основу комуналне накнаде) која су старија од 12 мјесеци, те њихова исправка вриједности и класификација по категоријама наплативости, није извршена због техничких немогућности Дирекције, односно мањкавости програма који се користи за евиденцију наведених потраживања, јер не посједује одговарајућу заштиту и капацитети истог нису адекватни потребама (уназад неколико година, присутни су проблеми везани за извјештавање, а 01.02.2018. године, због непостојања адекватне заштите и антивирусних програма, дошло је до његове блокаде, тако да је фактички у периоду провођења активности које претходе изради финансијских извјештаја Града, онемогућен приступ информацијама). У току ревизије је утврђено да су из претходно наведених разлога потраживања по основу закупа (527.207 КМ) и комуналне накнаде (3.299.865 КМ) настала до 31.12.2016. године, прецијењена најмање за износ од 3.827.072 КМ (која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију спорних потраживања).

Препоручује се градоначелнику да обезбједи да се на дан билансирања врши процјена потраживања са становишта њихове наплативости како је дефинисано чланом 73. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и да се предузму све законске мјере у циљу ефикасније наплате потраживања по основу непореских прихода.

Краткорочна потраживања по основу ненаплаћених пореза, доприноса и непореских прихода исказана су у нето износу од 7.660.871 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања: за ненаплаћене остале порезе од 1.291.659 КМ (на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске), по основу накнада и такси од 6.369.212 КМ (од чега се на потраживања: од ШГ „Добој“ по основу накнаде по Закону о шумама односи износ од 107.134 КМ, за накнаду за

уређивање градског грађевинског земљишта од 1.262.538 КМ, од земљишне ренте од 263.007 КМ, за комуналну накнаду 4.706.026 КМ и за комуналне таксе - љетње баште од 30.505 КМ).

Потраживања за опремање градског грађевинског земљишта (рента и накнада за уређење) исказана су у износу од 1.525.545 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања од предузећа „Грађ-промет“ д.о.о Добој у износу од 935.205 КМ (евидентирање у ГКТ Града извршено је на основу Рјешења о висини накнаде за уређење градског грађевинског земљишта од 26.01.2016. године, а у складу са Инструкцијом Министарства финансија од 22.01.2015. године) са којим је Град 31.05.2016. године закључио уговор о инфраструктурном опремању земљишта у властитој режији (уговорени рок за реализацију уговора, односно испостављање коначне ситуације за радове на уређењу предметног земљишта од стране инвеститора је 2 године, радови су окончани у мају 2018. године) и потраживање од фирме „Дрвопрерада Ђурић“ д.о.о Добој у износу од 316.868 КМ (за ренту и уређење градског грађевинског земљишта по Рјешењу од 23.08.2016. године за изградњу подземно-надземне колективне гараже). За наведена потраживања није вршена процјена наплативости. Рачуноводственим политикама Града нису јасно дефинисане околности настанка и утврђивања потраживања од инвеститора по основу опремања градског грађевинског земљишта (имајући у виду специфичности поступка утврђивања накнаде за уређење и опремање градског грађевинског земљишта, као и трајање и начин опремања грађевинског земљишта за поједине пројекте до добијања грађевинске дозволе), како би се могао одредити рок након којег ова потраживања подлијежу обавези процјене наплативости, односно када таква потраживања прелазе у сумњива и спорна.

Препоручује се градоначелнику да обезбједи да се рачуноводственим политикама, прецизније дефинишу околности настанка и утврђивања износа потраживања од инвеститора по основу опремања градског грађевинског земљишта, како би се одредио рок након којег таква потраживања прелазе у сумњива и спорна.

Потраживања по основу комуналне накнаде исказана су у износу од 4.706.026 КМ. Као што је објашњено за потраживања по основу закупа пословних простора Града, обрачун, наплата и евиденција и ових потраживања је у надлежности Дирекције тако да се наведене констатације везане за процјену потраживања на дан билансирања са становишта њихове наплативости (како је дефинисано чланом 73. став 2. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике) односе и на потраживања по основу комуналне накнаде. У циљу бољег разумијевања финансијских извјештаја Града, од стране надлежних лица у Напоменама уз финансијске извјештаје, објелодањено је да није извршена процјена наплативости потраживања по основу закупа и комуналне накнаде на дан билансирања (разлози и утицај на финансијске извјештаје).

Према достављеној информацији од стране Дирекције, иста је у току 2017. године, у циљу ефикасније наплате потраживања за закуп и комуналну накнаду (укупан износ потраживања је 5.576.066 КМ), дужницима достављала опомене и вршила утужења. У 2017. години тужена су 823 корисника за неплаћену комуналну накнаду и закуп са укупним потраживањем од 170.619 КМ (за закуп гаража 44 корисника са износом потраживања од 12.499 КМ, а за комуналну накнаду 779 корисника са износом потраживања од 158.120 КМ). У току 2017. године већи број тужених корисника је извршио уплату цијелог или дијела дуга.

Потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања исказана су у износу од 2.857.126 КМ, а односе се на потраживања за остале порезе који доспијевају на наплату до годину дана од 2.332.203 КМ,

евидентирана на основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима и потраживања за накнаде и таксе за које је продужен рок плаћања, а који доспијевају на наплату до годину дана од 524.923 КМ (накнада за уређење грађевинског земљишта и рента).

Остала краткорочна потраживања исказана су у износу од 101 КМ, а по налазу ревизије иста су мање исказана за 64.560 КМ (објашњено у тачки 6.2.1. извјештаја).

Сумњива и спорна потраживања исказана су у износу од 7.637.154 КМ, а односе се на ненаплаћена потраживања по основу продаје и извршених услуга (89.168 КМ), ненаплаћена потраживања по основу пореских прихода (7.325.387 КМ - на основу евиденција из помоћне књиге Пореске управе Републике Српске), спорна потраживања за непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату до годину дана (97.764 КМ) и спорна остала краткорочна потраживања (124.835 КМ). Спорна потраживања по основу продаје у земљи, као и корекција прихода по основу продаје у земљи потцијењени су за најмање 527.207 КМ, по основу потраживања насталих до 31.12.2016. године за закуп, која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, а која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију сумњивих и спорних потраживања.

Спорна потраживања за ненаплаћене непореске приходе, као и корекција прихода за ненеплаћене непореске приходе потцијењени су за износ од 3.299.865 КМ, по основу потраживања насталих до 31.12.2016. године за комуналну накнаду, која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, а која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију сумњивих и спорних потраживања.

Спорна потраживања за непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року од годину дана (97.764 КМ) односе се на потраживања од Меџлиса Исламске вјерске заједнице.

Спорна остала краткорочна потраживања (124.835 КМ) највећим дијелом се односе на потраживања: од Банке Српске а. д. Бања Лука (24.223 КМ), од Фонда здравственог осигурања Републике Српске и корисника услуга у ЈПУ „Мајке Југовић“ и ЈУ Центар за културу и образовање (43.542 КМ), по основу судских пресуда (32.500 КМ) и друго.

Нису евидентирана, нити исказана остала спорна краткорочна потраживања по основу рефундација за накнаду плата из доприноса за социјално осигурање у Центру за социјални рад у износу од 19.096 КМ и корекција краткорочних потраживања за исти износ.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти исказана су у износу од 171.124 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања по основу: расподјеле јавних прихода на дан 31.12.2017. године који су на јединствени рачун трезора Града дозначени почетком наредне године (49.011 КМ), новчана давања за кориснике права из Закона о социјалној заштити (85.930 КМ) и поравнања за више и погрешно уплаћене јавне приходе Пореској управи (24.090 КМ).

6.3.1.2. Дугорочна финансијска имовина

Дугорочна финансијска имовина (15.650.545 КМ) односи се на: акције и учешћа у капиталу предузећа (14.122.538 КМ), обвезнице у земљи (36.227 КМ) и потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања (1.491.780 КМ).

Акције и учешћа у капиталу у јавним предузећима (17.000 КМ) највећим дијелом се односе на учешће у капиталу ЈП Дирекција за изградњу града од 10.000 КМ.

Акције и учешћа у капиталу у привредним друштвима су исказане у износу од 10.744.221 КМ. Град је на основу Закона о преносу права својине на капиталу Републике Српске у предузећима која обављају комуналне дјелатности на јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 5/10) у својим пословним књигама евидентирао акцијски капитал (по књиговодственој вриједности нето имовине предузећа у која се улаже) у „Водовод“ а.д. у износу од 5.670.934 КМ (64% акцијског капитала) и КП „Прогрес“ а.д. од 238.763 КМ (16%) и учешће у капиталу Градске топлане Добој од 4.834.523 КМ (63%).

Акције и учешћа у капиталу у осталим домаћим јавним нефинансијским субјектима (3.367.306 КМ) највећим дијелом се односе на: ЈЗУ Дом здравља Добој од 2.530.986 КМ, ЈЗУ Апотека Добој од 522.320 КМ и Телевизија Добој од 290.000 КМ.

Као резултат извршене консолидације капитала у предузећима и установама чији је оснивач Град и над којим Град има значајну контролу, проистекло је пропорцијално смањење позиција у билансу стања и то за акције и учешћа у капиталу и трајне изворе срестава за износ од 5.989 КМ (што значи да је, кумулативно посматрано, капитал у овим предузећима испод оснивачког капитала, узимајући у обзир проценат учешћа Града у оснивачком капиталу).

Потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања евидентирана су на основу помоћне евиденције из Пореске управе (извјештај из Јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима).

6.3.1.3. Нефинансијска имовина у сталним средствима

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у износу од 209.451.676 КМ (набавна вриједност 388.836.335 КМ и корекција вриједности 179.384.659 КМ), а односи се на произведену сталну имовину (145.082.319 КМ), непроизведену сталну имовину (60.072.864 КМ), драгоцености (1.160 КМ) и нефинансијску имовину у сталним средствима у припреми (4.295.353 КМ).

Произведена стална имовина исказана је у износу од 145.082.319 КМ (набавна вриједност од 324.453.188 КМ и исправка вриједности од 179.370.869 КМ), а чине је: Зграде и објекти (135.550.686 КМ), постројења и опрема (3.303.511 КМ), инвестициона имовина (6.044.275 КМ) и нематеријална произведена имовина (183.847 КМ).

Град је предузео одређене активности прописане Законом о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“, број 70/06) у циљу прибављања доказа о правном основу за стицање права располагања - чланови 1 и 10. тачка 3. наведеног Закона, те Законом о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/08, 58/09 и 95/11), како би се градска произведена и непроизведена стална имовина идентификовала, процијенила њена фер вриједност, укњижила у власничке књиге (катастар и грунтовницу) и на основу тога извршило евидентирање у пословне књиге Града.

У току 2015. године, у складу са Законом о територијалној организацији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 69/09, 70/12, 83/14 и 106/15) из састава Града издвојено је више насеља од којих је формирана Општина Станари. Имајући у виду чланове 19, 20, 21 и 22 наведеног Закона, којима су дефинисани услови и начин раздвајања јединица локалне самоуправе, уз чињеницу да између Општине Станари и Града још увијек није постигнут споразум о подјели имовине тј. о арбитражном питању (а самим тим није проведен ни поступак арбитраже, чија се одлука, сходно члану 22. наведеног Закона, једино сматра коначном и има снагу судског поравнања), нису испуњени потребни законски предуслови за искњижавање имовине и обавеза (потенцијално) значајне

вриједности, које објективно више не испуњавају услове за признавање у складу са MPC JC 17 и 19 и усвојеним рачуноводственим политикама. С обзиром на то да је став Града да се подјела непокретне имовине врши према територијалном принципу (свакој локалној заједници припада непокретна имовина лоцирана на њеној територији), Град је извршио анализу непокретне имовине која се води у ГКТ Града којом је утврђено да се у истој води непокретна имовина лоцирана на подручју Општине Станари чија је садашња вриједност 23.658.275 KM (која обухвата: објекте образовних и научних институција, путну и водоводну инфраструктуру, као и пољопривредно и грађевинско земљиште и шуме). Град је као посебну напомену у образложењима уз финансијске извјештаје за 2017. годину, у циљу потпуне разумљивости финансијских извјештаја, објелоданио значајне информације везане за претходно наведене категорије имовине.

Дио нефинансијске имовине у сталним средствима значајне вриједности још увијек се води у евиденцијама Града, иако исту након статусних промјена користи новоформирана Општина Станари на чијој се територији и налази. С обзиром на чињеницу да Град са Општином Станари није постигао споразум о предмету арбитраже, што је предуслов за даља поступања, није могао самоиницијативно (као ни Општина Станари) провести поступак искњижавања спорног дијела имовине без сагласности друге стране, сходно одредбама члана 19. став 3. Закона о територијалној организацији. Наведеним законом (нити другим релевантним прописима) нису детаљно дефинисане процедуре за поступање у случају да стране у спору (везано за диобени биланс), не успију да постигну споразум о предмету арбитраже.

Инвестициона имовина је исказана у износу од 6.044.275 KM, а односи се на грађевинске објекте који се издају у закуп (пословни простори и гараже). Дио произведене сталне имовине – зграде и објекти, обухватају непокретности (топловоди и водоводи) које се издају под закуп предузећима „Градска топлана“ а.д. Добој и „Водовод“ а.д. Добој. Будући да уговорима о закупу нису прецизно дефинисани предмети закупа (због несређеног катастра водоводне и топловодне инфраструктуре) није извршена рекласификација ставки које су предмет закупа на позицију инвестиционе имовине. Наведена информација је објелодањена у образложењима уз финансијске извјештаје.

Нематеријална произведена имовина је исказана у износу од 183.847 KM, а односи се на вриједност регулационих планова и рачунарских програма. Важност Просторног плана Града истекла је 2013. године ступањем на снагу новог Закона о уређењу простора и грађењу. Према одредбама наведеног закона Град је био у обавези да донесе нови просторни план у року од 3 године од ступања на снагу истог, односно до половине 2016. године, што још увијек није реализовано (објашњено у тачки 3. извјештаја).

Непроизведена стална имовина исказана је у износу од 60.072.864 KM, а односи се на: земљиште у вриједности од 57.025.969 KM (4.786.143 KM – пољопривредно, 50.414.225 KM - грађевинско и остало грађевинско земљиште од 1.825.601 KM) и шуме у вриједности од 3.046.895 KM.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми исказана је у износу од 4.295.333 KM, а односи се на: стамбене објекте и јединице у припреми (510.734 KM), пословне објекте и јединице у припреми (1.919.612 KM), остале објекте у припреми (1.616.236 KM), грејна, заштитна и расхладна опрема у припреми (6.378 KM) и нематеријална произведена имовина (242.373 KM).

Утврђено је да је изградња одређеног броја објеката у најмањој вриједности од 3.174.160 KM, који се налазе на позицији нефинансијске имовине у припреми (нпр., надограђени станови за борачке категорије, Дом војске, Геријатријски центар

„Преслица“, Спортска дворана Осјечани и др.), завршена у периоду од 2008-2016. године и да се објекти користе, али исти (због недостатка одређене документације) нису пренесени на нефинансијска средства у употреби, како је дефинисано чланом 38. став 2. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике. Дио нефинансијске имовине у сталним средствима у припреми односи се и на имовину која се налази на територији Општине Станари (Дом културе Станари у вриједности од 469.027 КМ).

С обзиром да је значајан дио ових средстава у употреби, а за њих није вршен обрачун амортизације, нису ни вреднована у складу са чланом 20. наведеног Правилника и параграфом 71 МРС ЈС 17 – Некретнине, постројења и опрема.

На позицији стална имовина намијењена продаји исказан је износ од 55.793 КМ (набавна вриједност 58.777 КМ и исправка вриједности 2.984 КМ), а односи се на земљиште намијењено продаји.

Ревизијом документације везане за продају земљишта, пословних простора и гаража, утврђено је да је појединим одлукама о продаји пословних простора захтијевана кауција од 50.000 КМ, а одлукама о продаји гаража кауција од 5.000 КМ, што није у складу са чланом 13. Уредбе о поступку јавне продаје пословних зграда, пословних просторија и гаража у државној својини којим је дефинисано да аконтација коју уплаћују понуђачи у новцу износи 10% од почетне продајне цијене.

Градоначелнику се препоручује да предузме активности да се изврши анализа завршености нефинансијске имовине у припреми и средства која су завршена и која су већ у употреби, пренесу на позицију нефинансијске имовине у употреби, као и да се њихов даљи третман усклади са тим.

6.3.2. Пасива

Пословна пасива Града на дан 31.12.2017. године исказана је у износу од 238.155.119 КМ, а по налазу ревизије, прецијењена је за најмање 3.827.072 КМ, по основу неизвршене корекције финансијског резултата претходних година за ненаплаћена потраживања за закуп и комуналну накнаду настала до 31.12.2016. године.

6.3.2.1. Краткорочне обавезе

Краткорочне обавезе су исказане у износу од 6.183.474 КМ, а чине их: обавезе по дугорочним зајмовима који доспијевају до годину дана од 3.313.497 КМ (по основу кредита: „Raiffeisen Bank“ од 111.487 КМ, „НЛБ Развојна банка“ - три кредита у укупном износу од 966.764 КМ, „UNICREDIT“ банка – три кредита од 893.892 КМ и два кредита код Нове банке од 1.341.354 КМ); обавезе за лична примања од 707.779 КМ (обавеза за: плату, топли оброк и превоз за децембар 2017. године, као и одборничка накнада за исти мјесец); обавезе из пословања у земљи од 1.994.755 КМ; обавезе за расходе финансирања од 20.539 КМ); обавезе за грантове од 35.047 КМ; обавезе за дознаке на име социјалне заштите од 80.071 КМ; остале краткорочне обавезе од 1.233 КМ и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти од 30.553 КМ.

Обавезе из пословања у земљи највећим дијелом се односе на обавезе према добављачима (656.544 КМ), обавезе по основу судских рјешења и поврата по основу прекњижавања пореза и доприноса (238.062 КМ) и обавезе по основу примљених аванса, депозита и кауција (581.161 КМ).

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти од 30.553 КМ, већим дијелом се односе на обавезе према Министарству финансија по основу мултилатералне компензације.

У периоду од датума извјештавања до 28.02.2018. године измирене су обавезе из претходног периода у укупном износу од 1.533.829 КМ.

У току 2017. г. вршена су појединачна усаглашавања обавеза са повјериоцима. У процесу ревизије упућене су конфирмације на адресе 48 повјерилаца/дужника ради усаглашавања стања на дан 31.12.2017. године, а њих 38 је послало одговоре, од чега су 2 добављача исказала салдо другачији од стања у евиденцији Града.

6.3.2.2. Дугорочне обавезе

Дугорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 15.107.998 КМ, а односе се на дугорочне финансијске обавезе од 14.416.905 КМ (обавезе по основу дугорочних кредита) и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (691.093 КМ).

Дугорочне финансијске обавезе по основу дугорочних кредита износе 14.416.905 КМ, а односе се на кредит узет 2012. године од Нове банке а.д. Бања Лука за финансирање инфраструктурних пројеката у вриједности од 10 милиона КМ – неотплаћени износ дуга по главници је 4.982.892 КМ; затим за кредите узете од НЛБ Развојне банке за инвестиције (два кредита од по 5.000.000 КМ из 2007 и 2008. године) – остатак дуга по главници за оба кредита износи 3.585.447 КМ и кредит за измирење обавеза из претходног периода од 2.000.000 КМ – остатак дуга 1.126.242 КМ; кредит узет 2011. године од „UNICREDIT“ банке за покриће кумулативног дефицита ранијих година од 4.600.000 КМ – остатак дуга 906.237 КМ и синдицирани кредит (кредит који је финансиран средствима више банака) из 2017. године од 6.000.000 КМ (повучено 4.000.000 КМ) – остатак дуга 3.816.087 КМ.

На сједници од 24.04.2017. године, Скупштина града је донијела Одлуку о кредитном задужењу којом се прихвата дугорочно кредитно задужење Града у износу од 6.000.000 КМ. Сврха кредитног задужења је следећа:

- финансирање пренесених обавеза из ранијег периода од 4.000.000 КМ,
- суфинансирање пројекта главног колектора оборинских вода подручја „Усора“ (II сливно подручје) и пумпне станице „Усора“ од 1.700.000 КМ и
- активности на уклањању спрудова из корита ријеке Босне од моста на Усори до жељезничког моста на ријеци Босни у Руданци од 300.000 КМ.

Након што је Министарство финансија Републике Српске дало сагласност на наведено задужење (са истим пројекција дуга у 2017. години износи 16,34% изворних прихода Града остварених у 2016. години) и након проведене процедуре јавне набавке за избор најповољније банке, Град је 15.07.2017. године закључио Уговор о синдицираном дугорочном кредиту са Нова банка а.д. Бања Лука (са учешћем од 3.300.000 КМ или 55%) и НЛБ Развојна банка Бања Лука (са учешћем од 2.700.000 КМ или 45%). Трошкови обраде кредита износе 15.000 КМ (2,5%), каматна стопа је 4,3%, а рок отплате 120 мјесеци (10 година) у који је укључен грејс период на отплату главнице у укупном трајању од 12 мјесеци.

Град је по основу овог дугорочног кредита у 2017. години повукао средства од 4.000.000 КМ, која су утрошена за измирење обавеза из претходног периода.

Као што смо навели у тачки 6.3.1.3. извјештаја (нефинансијска имовина у сталним средствима), диобени биланс између Града и новоформиране Општине Станари која је до 2015. године била у саставу Града није сачињен, јер није окончан поступак арбитраже. Став надлежних у Граду је да предмет подјеле, осим подјеле сталне имовине по територијалном принципу, треба да буду и извори из којих је финансирана изградња те имовине. Налазом вјештака економско-финансијске струке кога је ангажовао Град, а према уложеним средствима у имовину која се налази на територији данашње Општине Станари, утврђено је да, на дан

30.06.2015. године (дан када су се Град и Општина Станари раздвојили са становишта расподјеле јавних прихода) Општини Станари припада 2.980.661 КМ преосталих кредитних обавеза. Неусаглашеност ставова, везано за наведене обавезе (став Општине Станари је да предмет подјеле треба да буде само подјела сталне имовине), основни је разлог зашто још увијек није постигнут споразум о арбитражном питању, што је предуслов за покретање поступка арбитраже.

Дугорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (1.691.093 КМ), односе се на обавезе према Министарству финансија Републике Српске за задужење по основу кредита „Хитни пројекат опоравка од поплава“ WB IDA 55290.

6.3.2.3. Властити извори

Властити извори су исказани у износу од 216.863.647 КМ, од чега су трајни извори средстава 78.183.537 КМ, резерве 4.173.793 КМ и финансијски резултат 134.506.317 КМ (финансијски резултат ранијих година од 141.321.858 КМ и негативан финансијски резултат текуће године од 6.815.541 КМ). Због одступања објашњених у тачки 6.2.3. извјештаја, негативан финансијски резултат текуће године исказан је мање за 64.560 КМ. Финансијски резултат ранијих година је прецијењен најмање за износ од 3.827.072 КМ, по основу потраживања насталих до 31.12.2016. године која нису наплаћена у року од 12 мјесеци, а која су у претходним периодима испуњавала услове за рекласификацију у категорију сумњивих и спорних потраживања.

Трајни извори средстава у 2017. години у односу на претходну увећани су за 3.404.187 КМ, од чега се износ од 3.088.306 КМ односи на увећање учешћа Града у капиталу у осталим домаћим јавним нефинансијским субјектима чији је оснивач Град Добој (најзначајније је учешће у капиталу ЈЗУ Дом здравља Добој од 2.530.986 КМ и ЈЗУ Апотека Добој од 522.320 КМ).

Финансијски резултат ранијих година исказан је у износу од 141.321.858 КМ. У 2017. години извршене су корекције почетног стања (период АДЈ-17) у укупном износу од 40.375.595 КМ, које се највећим дијелом (у износу од 35.307.855 КМ) односе на ефекте исправке грешке настале приликом идентификације и промјене имовине евидентиране 01.01.2016. године (разлика између садашње вриједности нефинансијске имовине вођене до 01.01.2016. године и укњижене идентификоване и процијењене имовине у 2016. години, књижена је на терет дугорочно и краткорочно разграничених прихода) на основу Елабората о процјени који је прихваћен од стране Скупштине града. Корекције су извршене у складу са чланом 63. став 1. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике и МРС ЈС 3 - Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке, на терет финансијског резултата ранијих година.

Ревалоризационе резерве исказане су у износу од 4.173.793 КМ, а односе се на ревалоризационе резерве настале као резултат процјене Средњошколског центра у Добоју.

6.3.3. Ванбилансна евиденција

Ванбилансна евиденција на дан 31.12.2017. године исказана је у износу од 3.911.149 КМ. Односе се на: примљене гаранције од 294.313 КМ (МГ „Минд“ Мркоњић Град од 141.928 КМ, „Јосиповић“ д.о.о. од 38.546 КМ, „Нова банка“ а.д. Бања Лука од 75.193 КМ и др.), одобрен, а неповучени кредити од 2.723.961 КМ (кредит код Нове Банке а.д. од 2.000.000 КМ и кредит „Хитни пројекат опоравка од поплава WB IDA 55290 од 723.961 КМ) и остала ванбилансна актива од 892.875 КМ (вриједност 105 станова који су предвиђени за откуп).

6.4. Биланс новчаних токова

На основу исказаног позитивног нето новчаног тока из пословних активности од 1.267.385 КМ, негативног нето новчаног тока из инвестиционих активности од 2.102.822 КМ и позитивног нето новчаног тока из активности финансирања од 414.023 КМ у 2017. години, стање готовине на крају периода износи 1.269.352 КМ и смањено је у односу на стање готовине на крају претходне године (1.690.766 КМ), за 421.414 КМ.

Биланс новчаних токова је састављен на начин како је то прописано чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и исти пружа релевантне информације о новчаним токовима у складу са MPC JC 2 – Извјештај о новчаним токовима (параграфи 21, 22 и 25).

6.5. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје је, у складу са одредбама MPC-JC 1 Презентација финансијских извјештаја (параграфи 15. ц и 38), објелодањено да су финансијски извјештаји Града састављени у складу са начелом сталности пословања, уз претпоставку да Град неће обуставити пословање у догледној будућности.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У складу са чланом 63. став 3. Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 37/15), Центар за социјални рад је покренуо поступке забиљежбе потраживања на непокретностима у власништву корисника социјалне заштите (по основу смјештаја у специјализованим установама и сталне новчане помоћи) и уписао 9 забиљежби терета на имовину лица која су корисници смјештаја и 12 забиљежби терета на имовину корисника сталне новчане помоћи. Град у Напоменама уз финансијске извјештаје није објелоданио информацију везану за потенцијалну имовину Центра за социјални рад, односно Града, по основу забиљежбе терета над имовином штићеника Центра за социјални рад који користе смјештај у специјализованим установама и сталну новчану помоћ.

Град је у Напоменама објелоданио податке о потенцијалним обавезама, односно судским споровима за период 01.01-31.12.2017. године који се односе на поступање у предметима у којима је Град странка у поступку. Према подацима из Информације о раду правобранилаштва Републике Српске – сједиште замјеника Добој, Град је тужена страна у 73 парнична поступка вриједности од 7.184.486 КМ, а Град се појављује у улози тужиоца у 155 парничних предмета чија је укупна вриједност 1.073.622 КМ. Према евиденцији управних спорова која се води од надлежних лица у Граду, против Града се води 8 управних спорова, а Град је у улози тужиоца у 4 управна спора.

Према информацији достављеној од стране ДИРГ-а, у циљу принудне наплате потраживања Града по основу закупа имовине и комуналне накнаде, покренута су 823 судска спора укупне вриједности од 170.619 КМ.

Расходи по судским рјешењима планирани су у износу од 150.000 КМ. У 2017. години по основу судских спорова (за главницу, затезну камату и трошкове вођења поступка) извршено је плаћање у износу од 196.915 КМ.

Није вршена суштинска анализа и процјена исхода судских спорова (процјена ризика је извршена на бази анализе статистике података, односно статистичког приступа - тренд просјечног исхода поступака у односу на укупну висину дуга у посматраном периоду од 6 година уназад). Евиденције Града о судским споровима

нису обједињене и исте нису усаглашене са евиденцијама Правобранилаштва Републике Српске – сједиште замјеника Добој.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да одговорна лица врше процјену исхода судских спорова и да се евиденције о судским споровима обједине и усагласе са подацима које има Правобранилаштво Републике Српске.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

У Напоменама уз финансијске извјештаје за 2017. годину су објелодањене релевантне информације у складу са захтјевима МРС ЈС 1 – Презентација финансијских извјештаја и других МРС ЈС и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника, осим информације везане за потенцијалну имовину Центра за социјални рад, односно Града, по основу забиљежбе терета над имовином штићеника Центра за социјални рад који користе смјештај у специјализованим установама и сталну новчану помоћ и информације о разлозима непопуњавања упоредних података за претходну годину.

Одговорна лица за састављање финансијских извјештаја у ЈУ Центар за социјални рад у образложењима уз финансијске извјештаје нису образложила појединачне ставке презентоване у извјештајима, нити су ставила посебан осврт на најзначајније расходе и издатке, као и структуру збирних позиција расхода и издатака, што није у складу са чланом 46. ставови од 1 до 5. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Уз годишње извјештаје буџетски корисници су дужни да доставе и писано образложење које обухвата: основне информације о извјештајном ентитету; законско-правни основ припремања извјештаја (законски и подзаконски прописи); саопштења о применијеним рачуноводственим политикама, основама одмјеравања; образложења појединачних ставки презентованих у извјештајима (сачињена у складу са захтјевима релевантних МРС-ЈС); посебан осврт на најзначајније расходе и издатке, структуру збирних буџетских позиција; узроке значајних разлика у односу на план и претходне године, те друге финансијске и нефинансијске информације које могу да послуже за разумијевање постојећег или очекиваног стања, а што није учињено приликом састављања образложења у ЈУ Центар за социјални рад и ЈУ Центар за културу и образовање Добој.

Препоручује се градоначелнику да обезбиједи да се Напомене уз финансијске извјештаје састављају у складу са захтјевима МРС ЈС и чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Препоручујемо буџетским корисницима да у образложењима уз финансијске извјештаје образложе појединачне ставке презентоване у извјештајима, уз посебан осврт на изворе средстава, најзначајније расходе и издатке, као и структуру збирних буџетских позиција, узроке значајних разлика у односу на план и претходне године и било каква друга неуобичајена кретања финансијских показатеља, у складу са чланом 46. став 5. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

Ревизијски тим

Божидар Кувелја, с.р.

Невена Малишановић, с.р.